БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 135 (10503) | 1964 оной июниин 9, вторник | Сэн 2 мүнгэн

НҮХЭР Н. С. ХРУЩЕВ ЛЕНИНГРАДТА

КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущев Ленинград ерээд, июниин 7-ной амаралтын үдэр герой-городой ажал хэрэгүүдтэй танилсажа үргэлжэлөө. Никита Сергеевичэй ябаһан лэ газартань, — хаа хаанагүй городой улад зон айхабтар баяртай, хүндэмүүшээр угтан амаршалба.

Н. С. Хрущев үглөөгүүр Ленгорисполкомой архитекторно-түсэблэлгын управленидэ ошоо. КПСС-эй Ленинградска промышленна обкомой нэгэдэхи секретарь В. С. Толстиков, КПСС-эй Ленинградска хүдөөгэй обкомой нэгэдэхи секретарь Г. И. Козлов, КПСС-эй горкомой секретарь Ю. И. Заварухин, Ленгорсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Я. Исаев, Ленинградска совнархозой түрүүлэгшэ А. К. Антонов болон Ленинградай бусад хүтэлбэрилхы партийна, совет хүдэлмэрилэгшэд Н. С. Хрущевтой хамта ерэлсээ.

Ленинград хотын ахамад архитектор В. А. Каменский энэ хотые хүгжөөхэ генеральна түсэб тухай, шэнэ барилгануудай хэр ябажа байһан тухай, городой ажахын хүгжэлтэ тухай Никита Сергеевичтэ тодорхойгоор хөөрэжэ үгөө.

Никита Сергеевич Ленинградай архитекторнууд ба хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэхэ зуураа, гэр байрын барилгада, хотын ажахые хүгжөөлгэдэ зорюулагдан табигдаһан мүнгэ зөөриие аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ тухай тодорхой зүбшэл, заабаринуудые үгэбэ.

Ленинградай сэрэгэй округой сэрэгүүдэй командалагша армиин генерал М. И. Казаков, Ленинградтахи далайн ахамад начальник адмирал И. И. Байков, вице-адмирал Н. М. Кулаков болон бусад хүндэтэ айлшанаа причал дээрэ угтаа.

Н. С. Хрущев «Буревестник» корабльда һуужа, ажалшадай олоороо амардаг газар — Зеленогорскдо ерэбэ. Нүхэр Н. С. Хрущев эндэ амаран зугаалжа байһан зондо халуунаар угтагдан, Соёлой ба амаралтын парк соогуур ябаба. Мүн Ильичево тосхондохи В. И. Ленинэй дурасхаалта гэр-музейдэ орожо үзөө.

Тиигэһэнэй удаа Н. С. Хрущев «Буревестник» корабляар Финскэ заливые гаталан, ленинградайхидай амардаг гоё һайхан газар Петродворецтэ ерэбэ.

Эндэ амаржа байһан Ленинэй хотын олон мянган ажалшад Никита Сергеевичые угаа баяртай хүхюунээр, инаг дулаанаар угтаа. Нүхэр Н. С. Хрущев олон тоото ленинградайхидтай хамта Петродворецэй үзэсхэлэн һайхан зүйлнүүдые хараба. Н. С. Хрущев эндэхи үзэсхэлэн һайхан газарнуудые хамта харалсахыень һаяшаг Ленинград ерэһэн Александрия хотын губернатор (ОАР) Мухаммед Хамди Ашурые уриба.

Нүхэр Н. С. Хрущев парк соогуур ябаха үедөө нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан, олон ленинградайхидтай хөөрэлдэһэн байна.

Нүхэр Н. С. Хрущев автомашинада һуужа, үдын хойно Петродворецһээ Ленинград бусаба.

Н. ТУЛИКОВ,
С. ШИШКОВ,
(ТАСС-ай тусхай корреспондентнүүд.

Ленинград, июниин 7.

«САГААН АЛТАЯА» — АБАХААР БЭЛЭН БАЙГТЫ!

...еспубликымнай хонишодой ...харюусалгатай хаһа нооһо ...лалга улам улам ойртожо ... Нооһо хайшалгые хонишо...ургасаяа хуряалгань» гэжэ ...лэгдэдэг.

...жэлдэ республика дотор... бүхыдөө миллион гурбан мянган хонид хайшалагда... Олохон колхоз, совхозууд ...тушаажа, бүхы олзо до...гоо гурбанай нэгэ хубиие ... Энэ баримта юун тухай ...гэхэдэ, хонин ажалнай ...ашаг олзо ехэтэй, ажахым...шидхэхы гол һалбари бо... байна.

...мэһээ нооһо хайшалха үе ...багаханаарнье, хожомдуу...й, эгээл хаһа саг сооһь үн...гээшэ ехэ харюусалгатай, ...шанартай. Хэрбээ болзор...халта уридшалан эхилээ ...али хэды хоногоор хожомдоо ...нооһон гээгдэл хоролтодо ... Адхаашье нооһо хоролтодо ...агүй, адхаашье нооһо ду...абахагүй гэһэн харюусалга...орилго хонишон, хониной ...хайшалагша бүхэнэй урда ...ана бшуу.

...оһо хайшалалгые тон эмхи...эр, эрхим шанартайгаар ...гэхэ талаар оренбургынхи...нооһо хайшалха дүй дүршэл, ...ай хэрэглэдэг шэнэ арга ехэ ...тэй. Энэ түрүү арга он жэ...нэрхые бүри улам улам үр...нэбтэрүүлэгдэнэ. Дэлхэй ...алдаршаһан энэ арга дүр...шудалһан манай эрхимүүд ...амжалта туйлана бшуу. Жэ...бэл, республикын чемпио... Г. Д. Доржиева (Анаагай ...), Н. Б. Нурбуев (Улаан... үйлэдбэриин управлениин ...мунизм» колхоз) үдэртөө ...бүридөө 100—100 хони ...лна. Зүгөөр нооһо шэнэ ар... хайшалдаг бэрхэшүүл рес...ликымнай ажахынуудта тон ...эн. Энээниие хараада абан, ... хайшалха хаһын ерэтэр ... хайшалдаг мэргэжэлтэдые ...руулха тон гухала.

...рэгшэ жэлдэ зорюута бэ...лдэһэн хорин инструктор... ажахынуудтамнай бии бо...ой. Гадна туршалгын стан... нооһо хайшалха шэнэ арга ...элдэ һургаха инструкторнуу... 14 хоногой семинар дүүрэбэ. ...ургынхидай аргаар нооһо ...алжа һургаха 30 мэргэжэл... колхоз, совхозуудта һаядаа ...гдэхэнь. Иигэжэ ажахы... бүхыдөө нооһо хайшалдаг ...элтэй 350 бэрхэшүүл ...дэхэ ёһотой. Нооһо габша...түргөөр, эрхим шанартай... хайшалха шэнэ аргаар бү... хонидоймнай хахадынь энэ ... хайшалагдаха ушартай.

...ниной нооһо хайшалагшадай ... бүридөө мянган хони хай...ын тула зохихо эрхэ байдал ... болгохо шухала. Шэнэ ар... нооһо хайшалха тусхай 35 ...йнууд июниин дүүрэтэр ..., совхозуудтамнай бэлдэг... болоно. Зэдын үйлэдбэриин ...лениин Ленинэй, Доржи ...ровай нэрэмжэтэ колхозууд... ...мэ талмай бэлдэгдэжэ эхи... Мүн Сэлэнгын совхоздо, за... бусадшье ажахынуудта ... нооһо хайшалха газар бэл...жэ байнхай. Нэгэ доро 30 ...й ажаллаха талмай Сэлэн... совхоздо бэлдэгдэнэ. Иимэ ...й бэлдэгдэһэн газартай байхада хониной нооһо хайшалалга богони болзор соо, эмхитэйгээр, шанартайгаар үнгэргэжэ болохо. Нооһо шанартай һайнаар илгажа багсалхадашье таарамжатай бшуу.

Нооһо хайшалха сагай дүтэлөөшье хадань, республикымнай олохон ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд энэ шухала хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандана. Хүдөө ажахые ашаг ехэтэйгээр хүгжөөхэ зорилгын хаа хаанагүй амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байһан үедэ иимэ хойрог ябадалтай эбсэжэ огто болохогүй. Үйлэдбэриин управленинүүдэй мэргэжэлтэд хониной нооһо хайшалалгада ажахы бүхэнэй ямараар бэлдэжэ байһые дары шалгажа дүүргэхэ уялгатай. Тиигээд элирүүлэгдэһэн дутуу дундануудые тон богонихон болзорто усадхаха болоно. Гэхэтэй хамта жэлэй түрүүшын хахадай туршада мяханда тушаагдаха хонидые эгээ түрүүшээр, богони болзорто хайшалха ёһотойбди. Энэ талаар халташье хожомдоо һаамнай, горитой хойшолонтой байха. Юуб гэхэдэ, хайшалуулһанай һүүлээр нооһоёо хүсэд ургаагүй хонидые тушаахада сэнгынь 15 процентээр доошолдогха юм.

Ажахы бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд бүхы отарануудайнгаа хонидой нооһо хайшалалгада хэр бэлдэжэ байһые дары шалгаад, хайшалагдаха газартань хонидые асарха тусхай график табиха ушартай. Тус графигынь саг соогоо бэелүүлэгдэхэ болоно. Энэ талаар нягта нарин хиналта шалгалта хэхэ хэрэгтэй.

Нооһо хайшалха түсэбөө дүүргэдэггүй зарим ажахынууд хурьгадай нооһо һүүлэй жэлнүүдтэ хайшалхаяа болишоо. Январь—февральда гараһан 400 мянгаад хурьгад республика доторнай бии! Эдэ хурьгадые шанартайгаар бултыень хайшалаа һаа, 200 тонно эрхим һайн нооһон нэмэжэ абтаха болоно.

Энэ жэлдэ Борьёогой, «Октябрьский», Сэлэнгын, «Эрдэм», Суулгын, Үдын совхозууд түрүүшынхеэ фабрикада сэхэ нооһоёо тушаахань. Нооһо хайшалалгые эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ, хайшалагдаһан нооһо шанар шанараарнь илгаха талаар эдэ ажахынуудай харюусалга дээшэлхэ байна. Энэ найдабариинь хүсэдөөр харюулхын зорилгоор нооһо хайшалагшад бүхы эдэбхи үүсхэлээ гаргажа, үнэн сэдьхэлһээ оролдожо ажаллаха болобо гээшэ. Нооһо шанар шанараарнь багсалан илгаха, тушааха хүнүүд шэлэгдэжэ табигдаха ушартай. Ажалдаа тон харюусалгатайгаар хандадаг, дүршэл шадабари ехэтэй хүнүүд лэ эндэ табигдаха байна.

Хонишодой эгээ харюусалгатай үе сагые, ёһотойл «ургаса хуряалгые» колхоз, совхозууд мүнөө жэлдэ саг соонь, эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ, гүрэндэ урдынхиһаа ехэ нооһо тушааха дүүрэн арга боломжотой. Тиимэһээ ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, хонишодойнтоо, нэн түрүүндэ хониной нооһо хайшалагшадай ажалые шадамар һайнаар эмхидхэхын, эдэнэй дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа, бэлиг шадабаряа зорюулха уялгатай.

АБАҺАН УЯЛГАНЬ БЭЕЛҮҮЛЭГДЭЭ

Борьёогой отделениин эрхим малшан Ринчин Жамбалов 5-дахи жэлээ хонин ажал дээрэ хүдэлжэ, баян дүй дүршэлтэй болоһон ажалшан.

һүүлэй 2—3 жэлэй туршада нүхэр Жамбалов 100 эхэ хонин бүхэнһөө 95—98 хурьгадые абажа, һайнаар түлжүүлһэн.

Зун, намарай сагта энэ хонишон эхэ хонидоо оролдосотойгоор адуулдаг, зоотехническэ заабариин ёһоор харууһалдаг. Тиигэжэ малынь тобир тарган ондо ородог. Август-сентябрь һарануудта 25—30 хоногой туршада ахалагша хонишон хонидоо бултыень искусственна аргаар үрэжүүлдэг юм.

Мүнөө жэлдэ нүхэр Жамбаловай хонишодой бригадынхид хурьга абалгаар колхоз соогоо хоёрдохи һуури эзэлбэ. 690 эхэ хонинһоо 690 хурьга абажа, нэгэшье толгой гарзада орууланrүйгөөр түлжүүлжэ байнхай.

Коммунис ажалай нэрэ зэргэтэй энэ бригадынхидта ажалдаа бүри һайн амжалта туйлахыень хүсэе.

Д. Доржиев,
хүдөө бэшэгшэ.
Зэдын үйлэдбэриин управлени.

«Сагаан алта» адхашье гээлтэ, хоролтогүйгөөр абаха шухалын шухала хэрэгтэ Зэдын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид үргэнөөр бэлдэнэ.

МТМ-гэй уран нарин слесарь Петр Алексеевич Южиков нооһо хайшалдаг машинануудые тон шанартайгаар, богони болзорто заһабарилхын түлөө эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана. Хэһэн ажалдаа айхабтар оролдосотой энэ нүхэр 5 агрегат бэлэн болгоод байна. Зураг дээрэ: П. А. Южиков 5-дахи агрегатаа хабсаргажа байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ЗУНДАА ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ 1000 КИЛОГРАММ ҺҮ ҺААХЫН ТҮЛӨӨ

ЕХЭ ҺҮН — ҺААЛИШАДАЙ ХУРГАНДА

Нуга, майла ногоон хүнжэлөөр хушагдажа, һаалиин гүүртэнүүд зуһаландаа түбхинэжэ, ехэ һү һааха эгээн зохид саг ерэбэ.

Үнеэн бүриһөө зундаа 1000 килограмм һү һааха тушаа Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй бэшэг республиканска газетэнүүд дээрэһээ уншажа, тэндэ табигдаһан асуудалаар нэгэ хэдэн үгэ хэлэмээр байна. Манай колхоз гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Июниин 1-нэй байдалаар гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэй түсэб 80 гаран процент дүүргэгдээд, үшөө 662 центнер һүн тушаагдаха болоно. Мүнөө колхознай үдэр бүри бэлэдхэлэй пунктда 30 гаран центнер һү тушаана. һү тушаалга үдэрһөө үдэр бүри дээшэлнэ.

Тиимэһээ хахад жэлэйнгээ түсэб июниин 20 болотор дүүргээд, түсэбһөө гадуур 350 центнерһээ бага бэшэ һү худалдаха аргатайбди. Энэ арга боломжоёо бодото дээрэнь бэелүүлхэ байһамнай дамжаггүй.

Зунай зүлгэ ногоон дээрэ ехэ һү һааха социалис мүрысөө Хяагтын үйлэдбэриин управлениин һаалишадай дунда үүсхэһэн манай колхозой Бухэнэй һаалиин фермын малшад илангаяа эдэбхи үүсхэл ехэтэйгээр ажаллажа байна. Энэ фермын һаалишад, мал адуулагшад гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб июниин 15 хүрэтэр дүүргээд, түсэбһөө гадуур 250 центнер һү һарын дүүрэтэр тушааха уялга абанхай. Фермын хүдэлмэрилэгшэд зунай бэлшээриин 4 һарын туршада нёдондоной энэ үеынхиһөө 25 процент ехэ һү һааха гэхэгү ,али үнеэн бүриһөө 1000 килограмм һү абаха зорилготой.

Бухэнэй фермын һаалишад, мал адуулагшад бэлшээриеэ шадабаритайгаар хэрэглэжэ, түрүүшын амжалта туйлаба. Мүнөө энэ фермэ үдэртөө 109 центнер һү һаадаг болоо. Тиин май һарада үдэртөө 78 центнер һү абадаг байһан. Эдэнэр үнеэдээ үдэр һүнигүй адуулжа, сүүдхэдөө 3 дахин һаадаг болонхой.

Фермын түрүү һаалишад Анастасия Николаевна Воронцова, залуу һаалишан комсомол басаган Екатерина Брянская, һаалишан Альбина Кудряшова үдэртөө үнеэн бүриһөө хахад пүүд һү һаана.

Бухэнэй фермын малшадай үүсхэлые колхозой һаалиин бүхы гүүртэнүүдэй һаалишад, мал адуулагшад дэмжэнхэй. Зундаа һү ехээр һааха гэһэн социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ мүн Тохойн үүлтэртэ үнеэдэй фермэнүүд ябана. Тохойн гүүртын малшад үнгэрһэн 5 һарын туршада үнеэн бүриһөө 692 килограмм һү һаагаа. Энэ фермын эрхим һаалишад Дулма Нимаева, Нина Будаева болон бусад Бухэнэй фермын бэрхэшүүлһээ холо гээгдэнэгүй.

Гүрэндэ һү тушааха түсэбөө урагшатайгаар дүүргэхэдэмнай хэмэл һүн ехэ туһа хүргөө гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Имагтал хэмэл һү хэрэглэһэнэй ашаар үнеэн бүхэнһөө 140 килограмм үдхэн һүн алмагдаха болоно бшуу. Мүнөө Дунда Бухэн гэжэ газарта хэмэл һүн хуурайгаар бэлдэгдэжэ, бүхы фермэнүүдтэ зөөгдэнэ.

Колхозой правлени болон партком һү ехээр һааһан һаалишадые материальна талаарнь урмашуулха зорилгоор социалис мүрысөөнэй тусхай гурим зохёон баталһан байна. һаалишадай, мал адуулагшадай мүрысөөнэй дүн 10 хоног, һара, квартал, хахад жэл, жэлэй мэдээгээр гаргагдаха юм.

Жэшээнь, зунай бэлшээриин үедэ (июнь—сентябрь) һаалишан 10—10 хоногто үнеэн бүриһөө 60 килограммһаа дээшэ һү һаабал, улаан вымпелдэ хүртэхэ. Тэрэнээ һарын туршада алдангүйгөөр барижа, үнеэн бүриһөө 180 килограммһаа доошо бэшэ һү һаабалнь, 10 түхэриг шан барюулагдаха.

Улаан вымпел хоёр һарын туршада барижа ябаһан һаалишадта «Эрхим һаалишан» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдохо. Хэрбээ улаан вымпел кварталай туршада барижа ябабалнь, «Колхозой замай залуурша» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдожо, үнэтэ бэлэгээр шагнагдаха юм.

Хахад жэлдэ һү һааха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэһэн һаалишад Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэжэ, колхозой амаралтын гэртэ ошохо путёвкоор урмашуулагдаха байна.

Ажахын жэлэй дүнгөөр үнеэн бүриһөө 2 мянга гаран килограмм һү һааһан һаалишад аймагай Хүндэлэлэй самбарта оруулагдахаар зууршалагдажа, курортдо ошохо путевкоор шагнагдаха юм.

һаалиин фермэдэ хүдэлдэг мал адуулагшад баһал материальна талаар урмашуулагдахаар хараалагданхай.

һаалиин гүүртэ бүхы дээрээ һү һааха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэбэлнь, мал адуулагшад иимээр урмашуулагдаха: һарын дүнгөөр—10 түхэриг шанда хүртэхэ; хоёр һарын дүнгөөр—«колхозой эрхим мал адуулагша» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдохо; кварталай дүнгөөр—«Колхозой замай залуурша» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдожо, үнэтэ шан барюулагдаха; хахад жэлэй дүнгөөр—колхозой Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэжэ, амаралтын гэртэ ошохо путевко үгтэхэ; гурбан кварталай дүнгөөр—Ажалай алдар солын дэбтэртэ бэшэгдэжэ, СССР соогуур аяншалха путевкоор шагнагдаха; жэлэй дүнгөөр—аймагай Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэхээр зууршалагдажа, курортдо ошохо путевко барюулагдаха юм.

Тиигэжэ үнеэдэй һү шэмэ дээшэлүүлхэ, зундаа һү ехээр һааха арга нүхэсэл малшан бүхэндэ олгогдонхой. Зундаа бэлшээриин муудаа һаа, үнеэдтэ сабшажа эдюулхэ зорилгоор зуһаланда дүтэхэнэ тараан таригдаһан.

Зунай бэлшээриин үедэ һү ехээр һааха мүрысөөн колхоз дотор үргэнөөр дэлгэрэнхэй. һаалиин бүхы гүүртэнүүдтэ үнеэд үдэр һүнигүй бэлшээгдэнэ, сүүдхэдөө гурба дахин һаагдадаг болонхой. һаагдаһан литр һүн бүридэ 200 грамм хүртэхөөр тарял талханай зүйл үнеэдтэ үгтэнэ. Энэ тэжээл малда үгтэхынгөө урда тээ халуун уһанда худхагдажа эһээгдэнэ.

Зунай зүлгэ ногоон дээрэ үнеэн бүриһөө тонно һү һааха талаар «Дзержинский» совхозой малшадай үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ, социалис мүрысөөндэ оролсонобди.

Н. ОЧИРОВ,
Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшын орлогшо.

...һү ехээр һааха, сагаан эдеэ билтаруулан дэлгэрүүлхэ мүрысөөн рес...ымнай хүдөө нютагуудта улам улам эршэдэжэ байна. «Дзержинский» ...ай һаалишад зунай үедэ үнеэн бүриһөө мянган килограмм һү һааха ...итай үүсхэл гаргаад, уялга тангаригаа бодотоор бэелүүлжэ, бодом..., бүтээсэтэйгөөр ажаллаха жэшээ харуулна.

Тус совхозой Заганай адагай фермынхид мүрысөөнэй туг дээрэ үргэнхэй. һүн далай билтаруулха мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ эндэхи һаалишан бүхэниинь гаранхай. Зураг дээрэ: эрхим һаалишад (зүүн гарһаа) Дора Коротова, Екатерина Панькова, Екатерина Панькова, Клавдия Панькова. харуулагдана.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Москвахаа мэдээсэл

Нүхэр Иосип Броз Тито Ленинград ерэхэнь

Югославиин Социалис Федеративна Республикын президент Иосип Броз Тито һамгантаяа, мүн эдээнтэй хамта ябалсаһан хүнүүд гүрэнэй хэрэгээр Финляндида аяншалжа дүүргэһэнэй һүүлээр КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Совет Социалис Республикануудай Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Никита Сергеевич Хрущевой уряалаар түр зуура Ленинградта хүрэхэнь.

Марксизм-ленинизмын арюун сэбэр байхын түлөө

Ниитын эрдэм ухаанай академиин, Марксизм-ленинизмын институдай, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Партийна дээдэ һургуулиин, СССР-эй Наукануудай академиин юрэнхы эрдэм ухаанай институдуудай зарлаһан, «Марксизм-ленинизмын арюун сэбэр байхын түлөө КПСС-эй тэмсэл» гэһэн асуудалтай научна сесси хоёр үдэрэй туршада үргэлжэлөөд, июниин 6-да Москвада, МГУ-гай Ленинскэ хадануудтахи актова зал соо дүүрээ.

Мүнөөдэр сесси дээрэ КПСС-эй ЦК-гай соёл сурталай таһагые даагшын нэгэдэхи орлогшо В. И. Снастин, СССР-эй Наукануудай академиин философиин институдай директор, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент Ф. В. Константинов, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизмын-ленинизмын институдай директор П. Н. Поспелов, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагшын орлогшо Л. Н. Толкунов, академик П. Ф. Юдин, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент Л. М. Гатовский болон бусад үгэ хэлээ.

Элидхэл хэһэн Л. Ф. Ильичев, Б. Н. Понамарев сессидэ хабаадагшадай асуудалнуудта харюу үгэбэ.

(ТАСС).

Публицистнүүдэй зүблөөн дүүрэбэ

МОСКВА, июниин 6. (ТАСС-ай корр.). Партийна публицистикэдэ зорюулжа СССР-эй Журналистнуудай союзай правлениин зарлаһан бүхэсоюзна зүблөөн дүүрэбэ. Тэрээндэ хабаадагшад Журналистнуудай союзай правлениин секретарь, «Известия» газетын главна редактор А. А. Аджубейн: «Партиин программа ба публицистикын дүүргэхэ зорилгонууд» гэһэн элидхэл шагнажа, зүбшэн хэлсэбэ.

Зүблөөнэй түгэсхэлэй заседани дээрэ СССР-эй Журналистнуудай союзай правлениин түрүүлэгшэ, «Правда» газетын главна редактор П. Сатюков публицистнүүдэй бүхэсоюзна зүблөөнэй дүн гаргаад, журналистнуудай зорилгонууд тухай тодорхой үгэ хэлээ.

ГДР-ЭЙ АЙЛШАД — ЕНИСЕЙ ДЭЭРЭ

...КРАСНОЯРСК, июниин 6. (ТАСС-ай тусхай ...). Вальтер Ульбрихтын, тэрээнтэй хамта ...саһан нүхэдэй Братскһаа гараад, хүжэ но... тайга дээгүүр часай туршада ниидэхэдэнь ...сей мүрэн үргэн лентэ шэнгеэр зурыгаад, ню...й хужар болон харагдаба. Сибириин үшөө ... хото — Красноярск немец ханинарай урда ...он дурдан сэсэрлиг, скверүүдээ дэлгэн, ту...дундаа һалбаржа байгаа яблони ба мойһоной ...ал гутан, улаан тугууд ба транспарантнуудаа ...лзуулан угтаба.

...Красноярскын аэропорт Германиин Демократи...а Республикын, Советскэ Союзай, Россин Фе...шиин гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэнхэй бай... Байшангайн үбэр талада Н. С. Хрущевой, ...Ульбрихтын, Л. И. Брежневэй портредүүд дэл...нхэй.

...Хүндэтэ айлшадаа хотын предприятинууд, ...гануудай түлөөлэгшэд, хизаарай партийна, ... ба ниитын организацинуудай хүтэлбэрилэг... угталсаа.

Нүхэр В. Ульбрихттай, бусад немец ханинартай хамта КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн А. П. Кириленко, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. П. Георгадзе ба бусад тушаалта нюурнууд Красноярск ерэлсээ.

В. Ульбрихтые, тэрэнэй һамгые, ГДР-эй партийна болон гүрэнэй ажал ябуулагшадые Красноярска хизаарай, Красноярск хотын үмэнэһөө промышленна крайисполкомой түрүүлэгшэ А. И. Исаев амаршалба. Эб найрамдал болон социализмын хэрэгтэ ГДР-эй ажалшадай хубитаяа оруулжа байһыень красноярскынхид, бүхы совет арадтал адляар, тон шухалада тоолоно гэбэ. Нүхэр Исаев сибириинхидэй алдарта хэрэгүүдтэй танилсахыень, Енисей мүрэн дээрэхи асари ехэ барилга болохо Красноярск ГЭС-ые үзэхыень, хаанта засагай үедэ арадай эрхим түлөөлэгшэдые сүлэдэг газар байһан аад, томо индустритай, олон һалбарита хүдөө ажахытай хизаар болгогдожо, совет хүнүүдээр хүгжөөгдэһэн энэ хизаарые харахыень хүндэтэ немец айлшадаа уриба.

ГДР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо И. Кениг харюугай үгэ хэлээ. Баяртай халуунаар угтаһанайнь түлөө СЕПГ-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Вальтер Ульбрихтын үмэнэһөө баясхалан хүргэбэ.

Айлшадай һуужа ябаһан машинанууд хотын түб тээшэ шэглэн ошобод. Гудамжануудай хоёр захаар олон мянган зон сугларанхай, баяртай хүхюунээр амаршалан угтаа.

В. Ульбрихт һамгантаяа хамта, мүн ГДР-һээ ерэһэн бусад айлшад тусхай байрадаа амарһанай һүүлээр Пушкинай нэрэмжэтэ драматическа театрта ошожо, Сибириин арадуудай хатар танца гүйсэдхэдэг Красноярска гүрэнэй ансамблиин наадахые хараба.

М. ГЕРАСИМОВ,
Д. ИОХИМОВИЧ,
А. САШИН.

ТАСС-ай мэдээсэл

«КОСМОС-31» НИИДЭБЭ

Газарые тойрон дабшаха «Космос-31» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон 1964 оной июниин 6-да Советскэ Союзда табигдаба.

1962 оной мартын 16-да ТАСС-ай соносхоһон программын ёһоор замбуулинай дайдые саашаданъ шэнжэлэн мэдэхэдэ шухала болохо научна аппаратура хэмэл одон дээрэ тодхогдонхой.

Хэмэл одон иимэ замда гаргагдаа:

— 91,6 минутын турша соо түрүүшын үедэ газарые тойродог байха;

— газарай нюрууһаа эгээн холонь (апоггей) 508 километртэ;

— эгээн дүтэнь (перигей) 228 километртэ;

— экваторһаа 49 градус һөөлжүүгээр ниидэхэ.

Научна аппаратураһаа гадна иимэ юумэнүүд одон дээрэ бии:

— замыень наринаар хэмжэхэ радиотүхеэрэлгэ;

— приборнууд болон научна аппаратурын хүдэлмэри тухай мэдээнүүдые газарта дамжуулха радиотелеметрическэ оньһо түхеэрэлгэ;

— 20004,87 килогерцын, 30007,30 килогерцын, 90021,91 килогерцын частота дээрэ хүдэлдэг «Маяк» гэжэ радиопередатчик.

Хэмэл одон дээрэ тодхогдоһон аппаратура гэмгүй һайнаар хүдэлнэ.

Абтаһан мэдээнүүд согсололготоололгын центртэ шэнжэлэгдэжэ байнхай.

ЗУРАГЛАЛ

ЭЛДИН ЭГЭТЫН ЭРЬЕДЭ

ХАНААБАЙ эрьеэр зубшажа ябаад лэ тушаалдаһан газартаа һубагай эрье һэндэжэ, ташалан руу уһа урдахуулхада ямар тиимэ бэрхэтэй юумэ байгаа гэжэ, үбгэдэйл үдэрөө үнгэргэхын тэдыдэ ябаха хэрэг юумэ бэшэ гү гэжэ зарим зон һанадаг. Үнэндөө тиимэ бэшэ. Эгээ мүнөө юундэ заагүй эндэһээ уһа табиха гэжэ байнабиб, тэрээ тэндэһээ бэшэ,—гээд, хөөрэлдэжэ байһан нүхэрни һубагай тохой руу зааба. — Урдажа байһан уһанай булан тохойдо урасхалынь хүсэтэй, холо ошосотой теэд тэндэ эрьеынь һэндэбэл, ханааб һубагнай ехээр хэмхэржэ, түбэг болодог. Юрэдөө, сэхынь хэлэхэдэ, хаа хамаагүйгөөр уһа ханаабһаа гаргабал, зарим хонхор газарта аягалжа тогтошоод, нүгөө газарта хүрөөгүй, хуурай байдаг. Би арбаад жэлдэ уһа ойможо, энэ Мужыхын хорёо соо хүндэлэн, утаашань ото һүндэлжэ, сабшалангайнгаа «нюур түхэл» һайса адаглаа гээшэб. Табан зуу гаран гектар талмайтай Мужыхын энэ талын болдог, хонхосог бүхэниие табан хурган шэнгеэр мэдэдэг, хэдыдэ ямар һубагһаа уһа хайшань табихада һайн бэ гэжэ сээжэ болоһон манай колхозой суута уһалууршан Даша Цыбенович Цыбеновые дахажа, тэрээндэ багшалуулжа, уһалууршанай мэргэжэл олоһон бэемни. Мүнөө Даша Цыбеновичнай наяа алхажа, үндэр наһатай болобошье, маанадтаа ерэжэ, уһалууриимнай хаража, зүбшэл үгэжэ ошодог. Таанадайнгаа үдхөөр, үндэрөөр ургуулһан хара һорьмойто ногооной хүсэ хажуурайнгаа хурсаар, шандааһанайнгаа шадалаар бололдожо, мүнөө зундаа сабшалсахал байхаб гэжэ Даша дундахаймнай зэһэдэг. Хододоо урагшаа һанаатай, хүнгэн сарюун энэ үбгэн тиимэ бэлээр хүнэй хойно гараад орхихогүй байха...

ИИГЭЖЭ «Дружба» колхозой уһалууршадай звеноё даагша нүхэр Галсан Цыденовтэй сабшалан дээрэнь уулзажа, һонирхолтой хөөрөөень шагнажа, ажалтайнь танилсабабди. Уданшьегүй үдэрэйнгөө сайлалгада луговодууд сугларба. Луговод Янжима Дашиева гэжэ дүшэ гарамгай наһанай, набтар, хүдэр бэетэй, шумууһан эхэнэр тон түргөөр гал түлижэ, томо хара заглуу сайгаа бурд гүүлээд, уданшьегүй үбгэд гашуун сайгаа ундаархан ууба. Тэдэнһээ тээ холошог, ута һөөг бургааһанай узуурта һуугаад, юуншьеб даа саарһан дээрэ тэмдэглэжэ, сүлөөгүй юумэ бодожо, бэшэжэ байһан залуу ород хүбүүн:

— Зай, луговодууд, нэгэ бишыха хөөрэлдэхэмнай гү?

— Анатолий, юу һурана гээшэбши. Хөөрыш мандаа һонин юумэ,— гээд Александр Апханов, дороо дэбдижэ һууһан түжүүрхыгээ хормой хажуу тээшэнь гаргажа дэлгээд, баргар томо гараараа тэрэнээ альгадан, «эндэ һуу» гэжэ хүбүүндэ тэмдэг үгэбэ...

Яруунын аймагтахи уһанай ажахын техник-мелиоратор Анатолий Яковлев эдэнэртэй түрүүшынхеэ уулзажа байгаа бэшэ хадаа, юун тухай нүхэдэйнгөө ехээр һонирходогые һанаанда хэжэ, һайн бэлэдхэлтэй ерэһэн тула, һүүлшын долоон хоногой туршада уласхоорондын байдалда, орон доторнай болоһон шухала мэдээсэлнүүдые тобшохоноор хөөрэжэ үгэбэ. Тиихэдэнь шагнагшад ОАР-та Советскэ Союзай туһаламжаар бодхоогдожо байгаа дэлхэй дээрэ эгээл томо Асуанска хаалта тухай, Н. С. Хрущевой Египет ороноор айлшалһан тухайнь илангаяа ехээр һонирхоо. Комсомолец Анатолий тон урма баяртайгаар ойлгуулан хөөрэжэ үгэбэ. «Минии ойлгоходо, тэрэ Нил мүрэнэй эбхэрмэ ехэ уһан һүүлэй һүүлдэ ашата газарай ундан болоходоо, энэ манай Мужыхын һубаг, ханааб шэнгил жэм һудаһахаанаар тарахал юумэ бэд даа»,— гэжэ Лама-Ханда Гармаев үбгэжөөлэй хөөрэлдөөнэй забһарта хэлэхэдэнь, нүхэдынь юундэшьеб альгаа ташашоо һэн...

Агитатор Яковлев хөөрэлдөөнэйнгөө түгэсхэлдэ тогтожо хэлэхэдээ, уһалууршадай ажалай түлөөһые шэнээр табиха гэжэ колхозой правлениин эсэслэн шиидхэһэн тогтоол тухай мэдээсэбэ. Энээнһээ урда жэлнүүдтэ хэн хэды дахин хэды шэнээн сабшалан уһалааб, тэрээгээрээ салин хүлһэнэй наряд хаалгадаг байгаа. Тэрэ хадаа нэгэ талаһаа бэшэлгэ, тоололгын үлүү саарһан хэрэг үүдхэдэг һэн, нүгөө талаһаа үбһэ ногооной баян ургасын түлөө хүниие урмашуулдаггүй байһан. Гектар бүриһөө хэды шэнээн үбһэнэй абтаһан жэшээгээр мүнөө луговодуудай ажалай түлөөһэн үгтэхэ болоо. Хэнэй участогта гектар бүриһөө 8 центнерһээ 10 центнер хүрэтэр үбһэн сабшагданаб, тэрээндэ 1 центнер үбһэнэй түлөө 20 мүнгэн түлэгдэхэ, 10—15 центнер ургаса абабалнь, 1 центнерэй 30 мүнгэн, 15—20 центнер тэжээл ургуулбалнь, центнер бүхэнэй 40 мүнгэн үгтэхэ юм. Түсэбтэ ургасын ёһоор үгтэхэ ажалай түлөөһэнэй 70 процентые луговодууд мүнөө даб дээрэ абажа байна.

—Мужыхынгаа гол сабшалан дээрэ дунда зэргээр 10 центнер үбһэ гектар бүриһөө хуряаха гэһэн социалис уялгатайбди. Тэрэнээ лаб абахабзабди. Доодо захынь абажа хэлэхэдэ, тиигэжэ дүрбэ мянган центнер үбһэнэй хуряагдаа һаа, бидэ дүрбэндэ 1200 түхэриг ажалай түлөөһэн үгтэхэ, энээниие дүрбэн хүндэ хубаагаад, хүдэлһэн үдэрнүүдтэмнай тоолоод харахада, һарын зуун түхэриг алдахагүй олохо байнабди, энэмнай нёдондонойхиһоомнай һураггүй ехэ бэд даа,—гэжэ нүхэр Цыденов агитаторайнгаа хэлэһэн мэдээсэлые өөһэдынгөө ажал хэрэг дээрэ тодорхойлон нүхэдтөө ойлгуулан хэлэнэ.—Эрхэ хүйтэн байхада, ханаабуудайнгаа эхинэй мүльһэ хиижэ, һайрамай үедэ голой элбэг уһа сабшаландаа гаргаха гэжэ һахы һалаг хүдэлжэ байхадаа, ягаашье ехэ мүльһэ малтаба гээшэбибди. Теэд мүнөө жэлдэ хэһэн хүдэлмэриимнай тоогоор, хэмжээгээр бэшэ, ургуулһан үбһэ ногооноймнай зэргээр хүлһэ хүшымнай үгэхэ гэжэ үгэ гарагша гү даа. Хуушааршье хүлһөө абажа байгаа һаамнай баршхаатай бэшэ юумэ аа гү гэжэ хэн нэгэмнай маргаа һэм даа? — гээд звеноё даагшын нүхэдөө шэртэхэдэнь: «би тиигээ һэм» гэхэ хүн байбагүй. Хөөрэлдөөнэй түгэсхэлдэ луговодууд ажалаймнай түлөөһэнэй энэ шэнэ гурим ехэ сэсэн, хамтын ажалдаш, мандаш туһатай гэжэ бултадаа һайшаан дэмжээ һэн.

ГАНСАШЬЕ энэ Мужыхыда бэшэ, мүн Хара-Шэбэр, Зүүн Нарин горхон, Улаагта гэжэ колхозой хоёрдохи бригадын дэбисхэр дээрэхи гол горхонуудта, гурбадахи бригадын Жалга Бэлшэр гэжэ газарта, нэгэдэхи бригадын һадаригай уһалууриин талмай дээрэ бултадаа 13 луговодууд хүдэлнэ. Тиигэжэ «Дружба» колхоздо дүн хамта мүнөө 1800 гектар газар уһалагдажа байна. Мянга гаран гектар сабшалангай хахадһаа ехэнь мүнөө хоёрдохёо уһалагдаа. Гадна 800 гектар бэлшээри дээрэ һубаг ханаабуудаар уһан саг үргэлжэ мэлмэрэн урдана.

Элдин һайхан Эгэтэ гол иигэжэ хяаг хүхэ сабшалан руу, хибэс ногоон бэлшээри тээшэ тунгалаг уһаяа залуулан, арадай туһада ашаглагдана.

Ц. ДУГАРОВ.

АЛТАЙН ХИЗААР: Энэ ... дэлгэр хизаар нютаг хонин ... геерее орон соогоо суурхадаг. ... цовско үйлэдбэриин управ... «Путь к коммунизму» колх... отаранuудта «алтайская то... рунная» гэжэ үүлтэрэй 16 м... хонин бии юм. Хонин бүриһөө ... бүхэндэ 6—7 килограмм но... хайшалагдадаг. Энэ ажахы ... һоёо гүрэндэ тушаажа нилээ... олзо оруулдаг юм. Мүнөө ... бэрхэтэйхэн үбэл болоһон бай... Тиигэбэшье зуун эхэ хонин ... һөө 108 хурьган абтаһан бай... Зураг дээрэ: колхозой эрхим х... шон Виктор Урих. Тэрэнэй ... һалдаг отарын зуун эхэ хонин ... риһөө 126 хурьган абтаа.

ТАСС-ай фотохрони...

АМЖАЛТА ХҮСЭНЭБДИ, ВЛАДИМИР СЕРГЕЕВИЧ!

...Эртэ үглөөгүүр сэнхир хүхэ шэрэтэй «передвижкэ» Бодон тээшэ ошоһон харгыгаар зурыса табилуулба. Нажар сагай намжаа һайхан үедэ бүшэмэг үндэрөөр ургашоод, набша намаагаа надхуулан, бардам омогоор долгилон даллажа байха кукурузын талмай дээгүүр алхалнабди. Тиигэһээршье тарилга хэхээ байһан тракторай хажууда хүрэжэ ерэхэдэмнай:

— Владимир хаанаб?—гэжэ харгымнай хани — участково механик В. С. Новиков тэндэ байһан залуухан хүбүүнһээ асууба.

— Хэрэгээр ошоо. Мэнэ гэһээр ерэхэ,— гээд, тэрэмнай түргөөр харюусаба.

Энэ хүбүүн Владимир Лю Чин-шагай дайшалхы туһалагшань гээшэ,— гээд, агроном бидэндэ тайлбарилба. Һүүлдэнь мэдэхэдэмнай, тэрэ «дайшалхы туһалагша» гэдэгынь 9-дэхи классай һурагша, комсомолец Кеша Воронин эндэ практика гаража байба. Кукуруза тухай хөөрэлдэһөөр байтарнай, добын саана мотоциклай абяан сonостоод, уданшьегүй хүри улаан тооһо татуулһан хүн хажуудамнай хүрэжэ ерэбэ. Танилсая, энэмнай «талын хатантай» һайса танилсаһан магтаалта механизатор Лю Чин-ша байба.

— Үнгэрэгшэ эдыдэ ямар сагта таряа һэмта?

— Майн 27-до эхилхэдэмнай, июниин 9-дэ энэ набшань бултайжа захалаа һэн... Мүнөө жэлдэ саһатайшье, эртүүр хура бороотойшье байба. Хабар эртэ газараа уһалаабди. Нёдондо манай звено гектарһаа дунда зэргээр 250—300 центнер ногоон набша намаа хуряагаа һэн. Үшөөл һанаһанда хүрэгдөөгүй. Энэ жэлдэ кукуруза ёһотой гэгшээр ургуулха ямар һайн арга боломжотой гээшэбибди! Хараад, бодоодшье үзыт даа... Нёдондо талын «хатанай» найрлаха хурим дээрэ 600 тонно наг шэбхэ гаргаһан байгаа һаа, мүнөө хоёр дахин ехые гэхэ гү, али 1200 тонно зөөжэ, полиёо шэбхэжүүлээбди. Мүн 60 центнер аммиагай селитрэ газарай хүрьһэндэ тэжээл болгогдон оруулагданхай. Уһалууриимнай система заһагдажа, гансал хабар участогаа нэгэ удаа уһалаад зогсоожорхихо бэшэ, харин зундаашье таряалан дээгүүрнай уһан таһалдангүй урдажа байхал...

Гун сэдьхэлһээ гараһан эдэ үгэнүүдтэ этигэнгүй байхаар аал? Шэнэ хабарай, хэшэгтэ хабарай дэлбэрэн салгидаха дээжэнь эгээ эндэһээ эхигэй бэшэ гү?

Эндэ һонирхомоор үшөө юун бии гээшэб? Звеноё даагша Владимир Лю Чин-ша зуруул хоорондын элдүүрилгэ жэншэдгүй һайнаар хэдэг, сахидаг. Жэшээлхэдэ, тарилга хэһэнэйнгээ һүүлээр хэдэн дахин борнойлдог заншалтай. Түрүүшээр—эшэ набшынь бултайжа байһан үеэр —3—4 дахин культиваци хэдэг. Юумэн бүхэндэ онол онобшо хэрэгтэй. Тэрээнгүйгөөр баялигай түлхюур яагаад тайлахабши гэһэндэл:

— Үнгэрэгшэ жэлэй дүршэлһөө олон юумэ ойлгожо абааб. Мүнөө жэлэймни уялга — гектар бүриһөө дунда зэргээр 210 центнер... Һайнаар бодожо үзөөд байхада, нимэ тоо минии сэдьхэл үшөөл ханганагүй,— гэжэ Владимир эрид шиидэнгеэр мэдүүлээд, агрегат тээшээ алхалшоо һэн... Уданшьегүй трактор агтын аялга талын зүрхэ доһолуулжа, хабарай тунгалаг үглөөгүүр хушан шарахан хүрэнгэнүүдые элдин тала эльгэндээ энэрхэн жэгнэбэ.

Владимир Лю Чин-шагай намтар тухай хөөрэбэл, нимэ: тэрэ залуу хүн. Һаял гуша хүрэжэ ябана. Тиибэшье һаа, кукурузатай танилсаһаар энэ долоодохи хабараа угтаба.

Тэрэмнай хэдэн метр урагшаа алхам хээд, трактораа гэнтэ зогсоожо, сеялкынгаа хажууда ерээд:

— Үрэһэмнай ямар зэргээр һуулгагдана гээшэб? Юун гэжэ һананат? —гээд, тэрэ ахалагша агрономдо хандаба.

— Мэнэ гэһээр харахабди,— гэн сасуу Анатолий Иванович тэрэниинь шалгажа үзэхэ зуураа: сошнигуудаа халта өөдэнь үргэд гэл даа.

— Минии һанахада, тракторынь дан түргэн скорость дээрэ ябана гээшэ ха,— гэжэ агрономдо хандан, механик нүхэр Новиков һэжэг түрэһэн мэтэ хэлэбэ.

— Хари, эндэ нэгэ онобшологдоогүй зүйл бии гээшэ ха. Мэнэ гэһээр мэдэхэбди,— гээд, агроном квадрадуудые шалгажа эхилбэ. Зарим үенүүд бага зэргэ тудалдабагүй.

— Маркёроо шалгаа һэн гүш?

— Минии газар хахалжа байха үедэмни, сеялкые ондоо хүнэй заһаһые та мэдэнэ ха юмта,— гэбэ.

— Хэдыдэхи скоростёор трактораа ябуулнаш?

— Зургаадахи...

— Нёдондо?

— Табадахяар,— гэжэ харюусаха зуураа,— Анатолий Иванович, нимэ аргын һайн байхые тухайлаал һэм. Тиимэһээ мүнөө жэлдэ трактораа зургаадахи скорость дээрэ ябуулжа, тарилга хэхэ гэжэ эрид шиидээб. Шадажа ажаллабал, саг хэды ехээр алмагдаха байна гээшэб!

— Шинии түргөөр ябахада туһалагшашни үрдихэ юм гү, дүршэлгүй гэхээр залуу хүбүүн ха юм. Динамометрэй хажууда түрүүшынхеэ хүдэлжэ байна бэшэ гү?,— гээд, ахалагша агрономой арсаха янза үзүүлбэшье һаань, механизатор үнэн дээрээ үнэншүүлжэ шадаба.

— Таанар Кешые өөдэгүйхэн хүбүүн гэжэ һанажа болоот. Магтажашье хэлэнэ бэшэб. Минии дохёо-мэдээ ямараар абагша ааб? Үнэншөөгүй һаа оножо харыт,— гээд, Владимир бахархаһан янзатай бидэндэ дурадхаба.

Нээрээшье, Кеша хиидэн ерэһэн бүмбэгые угтан абахаар байһан футболист шэнги үбдэг дээрээ һэхэрэн зогсошоод, агрегадай хойноһоо адаглан хаража байба. Тэрэнэй хажуудань дүтэлэн ерэхэ хаһандаа механизатор малгайгаа абажа, дохёо-тэмдэг үгөөд, гараараа юушьеб зангаба. Кешын габшагай түргөөр динамометрэй барюул угзаран сасуунь шабын түмэр һуладаад орхибо. Дахин тэмдэг үгэхэтэйнь адли тэрэнээ хуушан түхэлдэнь асаржа углаба.

— Бэрхэш, Кеша! Зүб квадрат имагтал шамһаа дулдыдана ха юм! Үгэһэн мэдээень тэрэ дары дүүргээд, илангаяа динамометрэй хойноһоо хододоо адаглан хаража байха шухала,— гэжэ механик агроном хоёр тэрэниие магтаха зуураа, зүбшөөл үгэнэд. Харюудань «ойлгосотой» гэһэндэл, үгэ дуугүй Кеша толгойгоо дохино. Иигэһээршье зүб квадрадууд гаража, ульгам ябадалдаа оролдобо хэбэртэй. Тамхилхынь тэдысэ Владимир Сергеевичтэй тиихэдэ хэдэн үгэ андалдаа бэлэйб. Үдэр бүри 10 гектарта үрэһэ һуулгажал ябаа һаа, июниин эхеэр кукуруза тарилгаяа сүм дүүргэхэ зорилготой байһанаа мэдүүлээд, хэлэһэндээ хүрэһэн юм.

...Сэнхир шэрэтэй «передвижкэмнай» уухилһаар үндэр добын орой дээрэ гараба. Урдамнай гайхалтай һайхан байгаали үзэгдэбэ. Бодон тосхонһоо баруулжаа нюдэнэй хараанда хүрэсэ газарта эртын таряалан хүхэрэн нэмжынэ... Оло мянган һубагууд сэнхирлэн урдана. Ашагта хабарай арюун шэнжэ альган дээрэмнай байһан мэтэ аржын толорно. Гэдэргээ эрьен харахадамнай, Владимир Сергеевичэй агрегат хүрин тооһо татуулан, урагшаа хороосотойгоор дабшан шуумайн ябаа бэлэй...

Ч-Ц. САНЖИЕВ
Г. ШЕЛКОВНИКОВ.

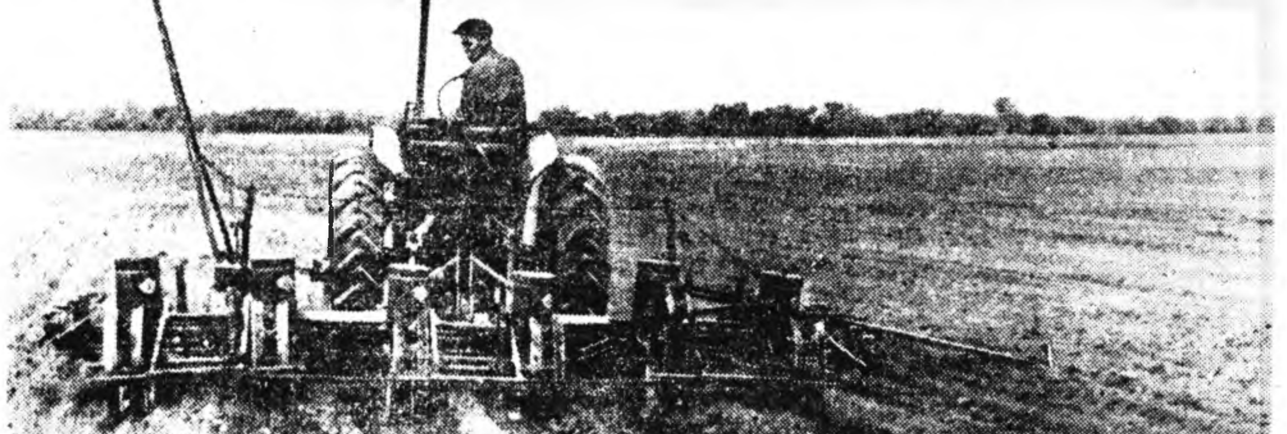

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин Калининай нэрэмжэтэ колхоз байгша ондо 600 гектар газарта кукуруза минеральна утэгжүүлгэтэй тариха юм. Мүнөө колхозой түрүү кукурузашад Виниамин Гаськов, Лука Малых, Андрей Зайцев, Константин Батурин гэгшэд 400 га газарта кукуруза таряад байна. Зураг дээрэ: кукурузашан Виниамин Иванович Гаськов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХОНИНОЙ НООҺО ХАЙШАЛАГШАДАЙ КОНКУРС

ОРЕНБУРГЫНХИДАЙ АРГА АШАТАЙ

Оренбургска аргаар хониной нооһо хайшалдаг шадабаритай болоһон хайшалагшадай конкурс Россин Федерацида мүнөө дүрбэдэхи жэлээ удаа дараалан үнгэргэгдэхэнь. Энэ аргаар нооһо хайшалхада ажалай бүтээсэ хараа байса дээшэлдэг. Хэрбээ хуушанай юрын гуримаар хониной нооһо хайшалха үедэ республикымнай ажахынуудта 5—6 мянган хүн хүдэлдэг һаа, энэ аргые хэрэглэбэл, республикын 1.300 мянган толгой хонидой нооһо хайшалхын тулада 1300 хүн хэрэгтэй болоно. Гадна хайшалалгын шанар һайн байха, толгой бүриһөө 100—200 грамм нооһон ехээр абтаха бшуу.

Бүтээсэ ехэтэй энэ түрүү онол аргые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар манай республика дотор һүүлэй жэлнүүдтэ зарим тэды хүдэлмэри хэгдэнхэй гээшэ. 310 хайшалагшад түсхай һургуули гаранхай. Тэдэнэр 1963 ондо оренбургска аргаар 300 мянга шахуу толгой хониной нооһо хайшалһан жэшээтэй. Энэ арга хэрэглэжэ, хониной нооһо хайшалалгаар 1963 оной республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Анаагай совхозой (Хори) хүдэлмэришэн Галина Доржиева дунда зэргээр 3 минута соо нэгэ хониной нооһо хайшалһан байна.

Колхоз, совхозуудта оренбургска арга үргэнөөр нэбтэрүүлхэ зорилгоор жэл бүри хониной нооһо хайшалагшадай мүрысөө эмхидхэдэг заншалтай болообди. Мүнөө 1964 ондошье баһал тиимэ конкурс соносхогдонхой, болзорынь, мүн тэрэнэй гуримынь тодорхойлогдоод байна. Тэрээндэ оренбургска аргаар хониной нооһо хайшалха шадабаритай болоһон колхоз, совхозуудай, һуралсалай, туршалгын болон бусад ажахынуудай нооһо хайшалагшад хабаадалсаха юм.

Ажахынуудта, мүн үйлэдбэриин управленинүүдтэ хониной нооһо хайшалагшадай конкурснууд июниин 12 болотор үнгэргэгдэжэ, сүм дүүрэхэ ёһотой. Тиихэдэ июлиин 15—19-нэй үдэрнүүдтэ Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахыда республикын гурбадагаар конкурс эмхидхэгдэхээр соносхогдобо. Тэрэнэй удаа июлиин 24-һөө 30 болотор Волгоградска областиин «Привольный» гэжэ үүлтэртэ хони үсхэбэрилдэг совхозой дэргэдэ хониной нооһо хайшалагшадай Бүхэсоюзна 4-дэхи конкурс болохо.

Мүнөө жэлэй конкурснуудай болзор урданьүнгэргэгдэдэгэйхидэ орходоо хойшонь болгогдоһон гэхэ гү, али июньһээ июльдэ гаргагдаһан зэргэтэй. Ушарынь гэхэдэ, өөһэдынгөө ажахы дээрэ һайса хүдэлжэ, оренбургска аргые һайнаар шудалха арга тэдэнэртэ олгохо зорилго табигдана.

Конкурсын гуримай ёһоор, республикын мүрысөөндэ өөрынгөө ажахыда сезон соо 600 толгой, Бүхэроссин мүрысөөндэ адагынь 800 толгой хониной нооһо хайшалһан хүнүүд хабаадаха эрхэтэй юм.

Мүнөө жэлэй республикын болон Бүхэроссин конкурснуудай онсо илгаань юуб гэхэдэ, эдэнэр хоёр шатытайгаар үнгэргэгдэхэ болоно.

Шэлэн абалгын нэгэдэхи шатын мүрысөөндэ заагдаһан болзорто конкурсда гээгдэнгүй ерэһэн хүнүүд хабаадаха. Тиихэдэ хүн бүхэн 10 хониной нооһо тусхай үгтэһэн саг соо хайшалжа үрдихэ ушартай.

Хоёрдохи шатада түрүүшын шатада илагшад хабаадаха юм. Эдэнэр 7 час соо хүдэлхэ, тиихэдээ эрэшүүл 80-һаа, эхэнэрнүүд 70-һаа үсөөн бэшэ хониной нооһо хайшалха ёһотой. Энэ хоёрдохи шатын мүрысөөндэ илажа гараһан хоёр хүндэ (нэгэниинь эрэшүүлэй, нүгөөдэнь эхэнэрнүүдэй дундаһаа) конкурсын чемпион гэһэн нэрэ зэргэ олгогдохо, тиихэдэ удаадахи шанда хүртэхэ һуури эзэлэгшэдтэ «Эрхим хайшалагшан» тэһэн нэрэ зэргэ олгогдохо.

Мүрысөөндэ илаһан бүхы хайшалагшадта дипломууд болон м... шангууд барюулагдаха байна.

Мүнгэн шангуудай хэ... нимээр тогтоогдонхой гэбэл:

Республикын конкурсдо илагш...
1-дэхи һуури—100 түхэриг
2-дохи һуури— 70 түхэриг
3-дахи һуури— 30 түхэриг
Бүхэроссин конкурсдо илагш...
1-дэхи һуури—200 түхэриг
2, 3-дахи һууринууд—150 тү...
4—8-дахи һууринууд—100 ... риг.

Хониной нооһо хайшалха ко...сын хоёрдохи шатань хүдэлм... бүхэли үдэр соо болохо. Тиихэд... ниной нооһо хайшалагшын нэг... хүдэлөөд байхадань, тэрээндэ 1... нутын забһарлалга үгтэхэ. Ти... нооһо хайшалагшын гүйлтаар... нэй дуратай сагтань 5 минута ... тэр амаралта үгэжэ болоно. ... час хүдэлһэнэй һүүлээр час х... туршада хайшалагшад үдэрэй ал... хэхэ байна. Забһарлалгада ү... саг хүдэлмэриин 7 часай тоодо ... лагдахагүй.

Мүнөө жэлэймнай конкурсы... рим урда жэлнүүдэйхидэ ор... эрилтээр ехэ болоно. Энэ ушар ... хониной нооһо хайшалха хүдэлм... оренбургска түрүү онол арга... нөөр нэбтэрүүлхэ, хониной ... хайшалагшадай мэргэжэл шада... улам дээшэлүүлхэ зорилго ... бшуу.

Иигээд лэ «сагаан алта» ху... га орожо ерэбэ гээшэ. ... ной нооһо заашье гээлтэ ... тодо оруулангүй, түргэн шамд... хайшалжа абахын түлөө энэ ... онол аргые олоороо шудалжа, ... олоной мэргэжэл болгохо гэһэ... мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оро... хүсэе.

Ф .ЗУБЕН...
Буряадай АССР-эй х... ажахын продуктну... үйлэдбэрилхэ, бэлэд... Министерствын главна зоотех...

УРГАСЫН ГАРАХЫН УРДА ТЭЭ

Зэдын үйлэдбэриин управлениин Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой кукуруза ургуулдаг оньһожоруулагдаһан звенонууд «Полиингоо хатаниие» эгээл таарамжатай зохид хаһа сагта, һайн шанартайгаар тарижа дүүргээ һэн. Эндэхи кукурузашад хамтадаа 1150 гектарта шэмэ шүүһэтэ энэ ургамалые тариһан байна.

Нүхэд Гомбо Зоригтуев, Иннокентий Поддельский, Николай Шахманов гэгшэдэй даадаг звенонуудай механизаторнууд тарилгаяа хэжэ дүүргэмсээрээ, кукурузын ногооной үшөө гараадүй байхада, буртаг үбһэнтэй тэмсэхэ, шииг нойтыень бариха зорилготойгоор бүхы полинуудаа хоёр дахин борнойлоод байна.

А. Модонов,
«Зэдын Үнэн» газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэ.

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур.
1964 оной июниин 9.

ИМИНАХУН ҮБГЭНЭЙ ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНА БҮЛЭ

...Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай эхилээд байһан үе. Саад сэсэрлиг ургуулагша Иминахунай хүбүүд—Рузиджан Алимджан хоёр Эхэ оронойнгоо түлөө тэмсэжэ, баатарай үхэлөөр унаһан юм.

Иминахунайда арбан дүрбэн үхибүүд түрөөшье һаа, оройдоо дүрбэниинь: гурбан хүбүүн, Масуда басаган үлэһэн байгаа. Эхэ эсэгэ хоёрьнь тэдээндээ ехэ дуратай һэн. Теэд дайнай аймшагтай аюул...

Иминахунай һамган Майрамхон-апа гэгшын үһэниинь нэгэ недели соо сайшоо. Бухэли үдэр сонхынгоо дэргэдэ хүдэлхөө болишоод һуужал байдаг болоо бэлэй.

— Майрамхон, уйла саашань, бэедэшни хүнгэн болохо,—гэжэ Иминахун һамгандаа хэлэдэг байба.

Гэбэшье Майрамхон уйладаггүй байгаа.

Нэгэтэ үхибүүдэй байшангай хажуугаар гаража ябатараа Иминахун-ата үхибүүдэй хүл хөөрсэг боложо байхые харажархиба. Фронт шадарай нютагуудһаа ниншэрһэн үхибүүдые асарһан байба. Үхибүүд оршон тойрониие айнгяар харана. Иминахун-ата тэдээниие харахадаа, үһэеэ хюһуулһан толгойхонуудыень эльбэхэ дураниинь хүрэбэ. Хаб харахан нюдөөрөө үбгэжөөлые алдангүй хөөрхэнөөр гэтэжэ байһан жаахан, туранхайхан басаган тэрээнэй һанаанда илангаяа бүхөөр оробо.

Үглөөдэрнь үбгэжөөл харахан нюдэтэй тэрээхэн басагые заагагүй үргэжэ абаха хүсэлтэй үхибүүдэй байшанда ерэбэ. Үхибүүдые хүмүүжүүлэгшэ эхэнэр үбгэжөөлые дахуулаад, аргаахнаар алхалан, үнөөхи басагаханай унтажа байһан ороной дэргэдэ абаашаба. Иминахун түрүүшээр, зүрхэсэнгеэр зогсожо байтараа, басаганай толгойхониие энхэргэнээр эльбэбэ. Басагахан нюдөө нээжэ, үбгэжөөл тээшэ гайхангяар хараад:

— Ши минии баабай гүш? Намайе абаашахаа ерээ гүш?— гэжэ асууба.

—Тиимэ. Басагахамни, шамайгаа абаашахаа ерээб...

Иминахун басагые дүмүүхэнээр хубсалуулаад, гар дээрээ үргэжэ, хашаагай үүдээр гараба.

— Басагаяа оложо асараа б,— гэжэ гэртээ оролгондоо һамгандаа хэлэбэ.

Майрамхон басагые үбсүүндээ пяажа, туранхайхан нюурыень таалаад, налгайханаар:

— Басагахамни, мухахамни! Манайда һайн байхаш даа...

Жаахан басаган нэрээ мартаһан байжа, тэрээндэ Салимахен гэһэн шэнэ нэрэ үгтэбэ.

Иигэжэ Ахмедов Иминахунайда ондоо басаган нэмэжэ, Масужа гэдэг түрэһэн басаганайнь хани болоһон. Тэдэ басагад хоюулхаа хамта унтадаг, хамта эдеэлдэг, наададаг болоо бэлэй. Майрамхон-апа дахинаа һэргэжэ, үгэтэй дуутай, ажалша болобо.

Ак-Бурын эрье дээрэ байдаг энэ айлайда баһал басагахан бии боложо, эжынгээ нэрые абаад, бага Майрамхон гэжэ нэрэшээ. Тэрэнэй нэрэньшье, ямар үндэһэ яһанайншье мэдэгдэхэгүй байгаа. Үргэһэн эхэ эсэгэ хоёрынь тэрээнэйнгээ ургажа, сэнхиид гэһэн нюдэтэй, сэбэр сэлдэгэр бэетэй басаган болоходонь лэ ород ха юм гэжэ мэдээ һэн. Үргэһэн эхэнь тэрээндээ илангаяа дуратай байгаа. Тиимэһээ өөрын арадай заншалаар тэрээндэ нэрэеэ үгэһэн юм.

Иминахунай хашаа соо дуутай боложо, үглөөнһөө үдэшэ хүрэтэр үхибүүдэй хүхюу энеэдэ наадан таһархаяа болёо.

— Зай, Иминахун, нэгэ юумэ хэлэхыемни шагныш даа,—гээд Майрамхон нүхэртөө хандаба.— Дайнда унаһан хүбүүдэйнгээ орондо үхибүүдэй байшанһаа хүбүүдые абая. Тэндэ үншэн хүбүүд бии. Махмуд хүбүүмнай аха дүүнэртэй болохо!

Иминахун-ата ехээр баярлаша-ба. Тиигээд үглөө үглөөгүүрнь Тургунбай, Юсуфжан гэжэ нэрэтэй хоёр хүбүүдые асарба. Һүүлээрнь Гульчахра, Мубаракхен гэжэ нэрэтэй үшөө хоёр басагад Иминахунай бүлэдэ нэмэбэ. Үшөө табан һарын үнгэрхэдэ, энэ бүлынхи арбан табан хүбүүд, басагадтай болоо һэн.

Үхибүүн бүхэниие эдеэлүүлхэ, хубсалуулха, харууһалха хэрэгтэй ха юм даа. Энэ бүлын үхибүүд эхэ эсэгэ хоёройнгоо анхарал оролдолгын ашаар хүмүүжэн ургаа.

* * *

Бидэ һаяшаг Иминахун-атагайда айлшаар ошообди. Һайхан сай шаажан аягаар уужа һууха зуураа, өөр тухайдаа, өөрынгөө бүлэ тухай хөөрэхыень шагнаабди.

Иминахун-ата олые үзэһэн, хатууе хазаһан хүн. Хубисхалай урда тээ, бүри эдирхэн ябахадаа, зол жаргал бэдэржэ холын Кашгарһаа Ош ерэһэн юм. Үл залгаха хоолой, хонолгын түлөө нэгэ бакалейщигэйдэ ажаллаба. Тиигэһээр байтарнь, бакалейщик үриеэ бүтүүлжэ, тэрээниие купецтэ үгэбэ. Купецынь сэрэгэй албанда татагдаха хүнүүдэй списогтэ өөрынгөө хүбүүнэй орондо тэрээниие оруулжархиба. Тиихэ үедэ Росси Германи хоёрой хоорондо дайн боложо байһан юм. Иминахун хаанай сэрэгтэ гурбан жэл шахуу алба хээд, хубисхалай һүүлээр Ошдоо бусаа һэн.

Иминахун Киргизидэ шэнэ байдал тогтоолгодо эдэбхитэйгээр хабаадаһан, басмачай бандануудтай эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэһэн байгаа.

Үхибүүдэйнь тухай хөөрэлдөөнэй эхилхэлээр Иминахун комод дээрэһээ ехэ фото-зураг абаад, бидэнэй урда табиба. Тэрэн дээрэнь гушан т... бан залуу шамбай ш... раг хүбүүд, басагад... харабабди.

— Энэ фото-зураг Майрам... ной мэндэ байхада буулгагда... юм,—гээд аалиханаар хэлэбэ, ... мүнөө манай бүлынхид та... хүн болонхойбди.

Иминахун-ата тэрэнэй һ... ган Майрамхон хоёрой хүмү... жүүлһэн хүбүүд, басагад бүл... даа хүл дээрээ гараа. Тэдээн с... һоо олонниинь гэр айлнууд б... лонхой. Мяха-консервын комб... надай хүдэлмэришэн Салимах... хоёр үхибүүтэй. Мубаракхен ... табан хүүгэдтэй. Гульчахра, Ма... тура гэжэ басагадынь мебель... фабрикада хүдэлдэг. Дилбархон ... Ошой драматическа театрай ... тистка, Зебахон—колхозой ... шүүн, хүбүүдынь гэхэдэ: Юсуф... жан—шофер, Турунбай—ту... замша, Умарджан—модошо ... хан. Һаяшаг бага хүбүүнэй ... һамган басага түрөө. Тэрэнь ... ажалша ехэ бүлын табин нэгэ... хи гашуун болоно.

Иминахунай үхибүүдэй дун... ородууд, украинецууд, кир... зууд, узбегууд бии. Тэдэнэр ... гэ эхын үхибүүдтэл адли эб... эетэй ажаһуудаг.

А. УСМАНОВ,
В. НЕСТЕРЕНКО.
(АПН).

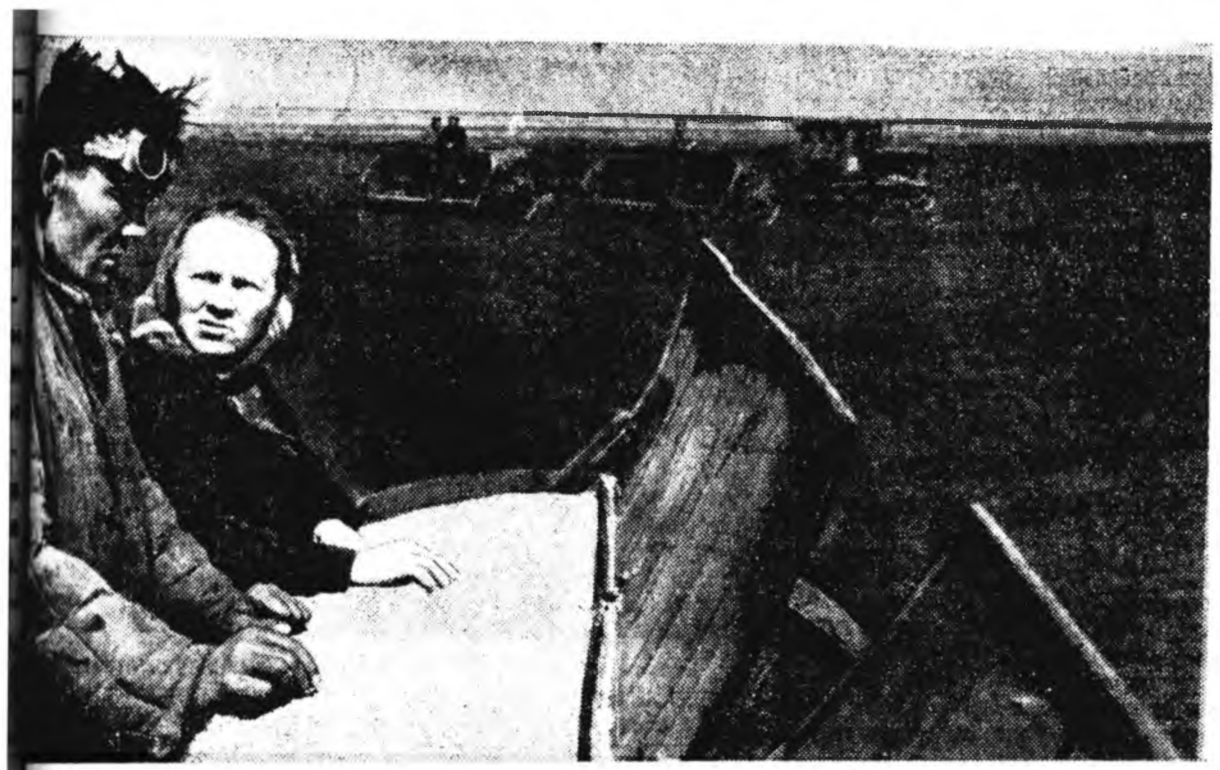

...НЭ ХИЗААР. 1963 оной июниин ган гасуур ...үдэрнүүдэй нэгэндэ Ленинэй нэрэмжэтэ совхо...тор Н. Г. Хван полиhоо ехэ уруу дуруу болон...жа ерээ бэлэй. Совхозой коллективэй гаргаhан ...оролдолго ган гасуурhаа болоно хии хосорхо болоhон байгаа. «Саратовсная-29» гэжэ сор...исын бага зэргэ ногооронхой байгаашье hаань, «жана-кызыл» гэжэ сортын шэниисын тариг...р хара зандаа байгаа hэн. Хэдэн хоногой үн...йхада аадар бороо орожо, полиие норгоо. Тии...хаб хара байhан поли түргэнеер ногоороод, ...зыл» сортын шэниисэ нүгөөдэhөө түргэнеер ...мар ургасын талааршье тэрэнээ ахижа гараа. Энэ мэдээжэ хүсэд болоогүй аад, hайнаар ургадаг сортын шэниисые республикын габьяата агроном Н. Л. Пименова бии болгоо юм. Энэ эхэнэр 60 наhанайнгаа нилээд ехэ хубииень шэнэ сортын шэниисэ бии болгохын тулада зорюулhан байха юм. Урагшагүйдэхэшье ябадал гарадаг байгаа. Зүгөөр селекционерэй олон жэлэй оролдосото ажал илаа. Мүнөө шэнэ газар элдүүрилдэг нютагта «Кустанайский-14», «жана-кызыл» гэжэ бүгэдэндэ мэдэрэгдэhэн шэнэ сортын үрэhэн таригдана. Зураг дээрэ: Карабалынска туршалгын станциин полинууд дээрэ шэниисэ таригдажа байна. Наада таладань—механизатор Рамазан Ерубаев, селекционер Л. В. Пименова.

ТАСС-ай фотохронико.

ВРАЧ УЯЛГАЯАЛ ДҮҮРГЭҺЭН БАЙГААБ

Югославиин врач Мирослав ЗОТОВИЧ мүнөө Москва ерээд айлшалжа байна

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай нэгэдэхи шатын орденоор энэ хүн шагнагдаа. Нүхэр Зотович анхан Эрмюлль концлагерьта hүүлдэнь Вайдендэ байхадаа, олон совет солдат, офицернүүдэй ами наhа абарhан юм. Тэрэнэй габьяа тухай совет болон югослав хүнүүдтэ олон юумэ мэдээжэ болонхой. Үшөөшье олон юумэ хэлэжэ боломоор.

...Югославиие нацистнуудай эзэмдээд байхада, 1941 оной апрельдэ Белградай врач плендэ абтаад, нацистнуудай лагерьта ороhон юм. hүүлээрнь немецүүд тэрээниие Эрмюлльскэ лагерьта эльгээhэн байгаа. Хүшэр хүндэ үдэрнүүдтэ югослав врач сэрэгэй плендэ ороhон хүнүүдтэ али болохо туhаламжа үзүүлжэ эхилээ hэн. Ехэнхи ушарта ами наhандаа аюултайгаар, нюусаар үбшэн хүнүүдтэ эм асаржа үгэдэг, эдихэ юумэнэйшье талаар туhа хүргэдэг байба. Хүндөөр үбшэлhэн хүнүүдые ажалhаань сүлөөлхэ, тусхай лагерьнуудта эльгээлгэхэгүй гэжэ оролдодог байгаа. Тиимэ лагерьнуудhаа хүнүүд hөөргөө бусажа ерэдэггүй hэн.

Плендэ байhан хүнүүд Зотовичые хани нүхэрнай гэжэ нэрлэдэг бэлэй. Лейтенант Николай Кабановай хүтэлбэрилдэг подпольно партийна организаци Октябриин революциин 26 жэлэй ойн баярые тэмдэглэхэдээ, Мирослав Зотовичые урьhан юм. Киев сүлөөлэгдөө, Совет Армиин частьнууд урагшаа түргэн дабшажа ябана гэhэн баярта мэдээсэл совет хүнүүдтэ тэрэ дуулгаа hэн.

Тиихэ үедэ лагерь соонь бии болоhон харата хобуушанай дохёогоор подпольно организациин олон гэшүүд баригдажа, саазалагдаа. Зотовичыешье түрмэдэ хаагаа hэн. Тэрэниие хэды ехээр тамалаа, зобоогоошье hаань, хамагые тэсэжэ гараа. hүүлдэ Мирославые сүлөөлхэдэнь хобуушанай нэрые мэдээд, ородуудта дуулгаhан байгаа...

Зотовичые орденоор шагнаhан тухай мэдээжэ болоходонь, совет хүнүүдhээ олон бэшэг тэрээндэ ерээ. Фашистнуудтай тэмсэжэ байhан дайнай хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ тэрэнэй хэhэн бүхы юумынь түлөө совет хүнүүд эдэ бэшэг соогоо баяр хүргэнэ.

Мүнөө Мирослав Зотович 60 наhатай. Белградай эмнэлгын ехэ институтда врачаар хүдэлнэ. Тиихэдээ инвалидуудые эмнэхэ шэнэ арга шэнжэлнэ. Энэ хэрэгтээ урдань мэтэ ами бэеэ хайрлангүй, абьяас оролдосотойгоор хандана. Тэрэниие мэдэхэ хүнүүд тиимэл хадань ехээр хүндэлдэг байна.

Плендэ байhан хүнүүдтэ туhалхадаа, юун тухай сэдьхэжэ ябааб гэжэ асуухада, «Өөрынгөө уялга дүүргэhэн байгааб»,— гэжэ харюусадаг.

Москва ерэхынгээ урда тээ ТАНЮГ агентствын корреспондентдэ иигэжэ хэлээ:

— Дэлхэйн нэгэдэхи дайнай үедэ эсэгэмни Австриин плендэ байhан юм. Тиихэдэ эсэгынгээ зобоhон түлиhан тухай хэлэhэнэйнь удхые бэеэрээ үзэхэдөө ойлгожо абааб. Хоёр дайнай үедэ хүн зоной түлиhан зобоhониие минии хүбүүн үзэхэ ёhогүй.

hайн сэдьхэлтэй хүн, врач Мирослав Зотович хүн зоной жаргалай аша туhада бүхы наhаяа зорюулна.

— Совет ханинартаа дахин уулзажа байhандаа ехэ баяртайб. Үшөө лагерьта байхадаа Росси тухай олон юумэ мэдэжэ абаа hэм. Бүгэдыень өөрөө хаража үзэхэ байhандаа бүришье баярланаб.

Милорад ВУЧКОВИЧ,
ТАНЮГ-ай корреспондент.
(АПН).

Белград.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

МОСКВА, июниин 3. (ТАСС-ай корр.). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо, Эстониин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. А. Мюрисеп Югославиин Федеративна Социалис республикын эрхэтэн Мирослав ЗОТОВИЧТО Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай Нэгэдэхи шатын орден мүнөөдэр Кремль соо барюулба. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ совет сэрэгшэдые абархадаа, эрэлхэг зориг, габьяа гаргаhанайнгаа түлөө иимэ үндэр шанда хүртөө.

А. А. Мюрисеп СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй зүгhөө М. Зотовичые хани халуунаар амаршалаад, удаан саг соо элүүр энхэ ябахыень юрөөбэ.

Мирослав Зотович иимэ үндэр шанда хүртэhэнэйнгөө түлөө Советскэ правительствада, СССР-эй Верховно Соведтэ үнэн зүрхэнэй баяр хүргөө.

Эрмюлль, Вайден гэжэ фашистнуудай үхэлэй лагерьта байхадань, тэрэнэй ами наhа абарhан Мирослав Зотовичые Н. И. Черкезов үнэн зүрхэнhөө амаршалба.

Югославиhаа Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Цвиетин Миятович орден барюулха ёhололдо байлсаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай үедэ югослав врачай гаргаhан суута габьяа тухай материалнуудые бэлдэлсэхын тула хэблэлэй hониной агентствын уряалаар Мирослав Зотович Советскэ Союзда ерээд байна.

Буряадай комсомолой 40 жэлэй ойдо

КОМСОМОЛ УГСААТАНАЙ ҮЛГЫН ДЭРГЭДЭ

...УНИС партим... Соведүүдэй ту...лаэй жэлнүүдтэ ...тушаа эхэ мэ...гэнээр хандажа, Буряад ...жалша залуушуулай зүг...рхагдадаг болоhон, тэдэ...н мэдэрэлые бадаруулhан ...тай партийна организаци... революционно ябуулгануудта ...hэн хүдэлмэришэ, батрак ... дарлагшадта эсэргүү по... тэмсэлдэ олоороо жагсаан байгаа. Тэдэ залуушуул эсэ...нартаяа хамта ябажа, Кол... Семеновтой, Унгерштай ту..., республикынгаа мүнөөнэй Дээдэ-Үдэ хотые сагаантан...ин эзэмдэгшэдhээ сүлөөлэл... Улаан Армидаа, партизануудта ...тойгоор туhалhан, тиигээд ...й Улаан туг Буряад орон ...тэ мүнхэдөө далбажа эхил...

...оной хабар Дээдэ-Үдэ хотодо ...коммунистнуудай үүсхэлээр ...й бүлэг байгуулагдаад, Россин залуушуулай комсоюзда орохые хүсэ...н залуушуулай суглаа зар... Тэрээндэ 200 шахуу хүн ха... РКСМ-эй Дээдэ-Үдын орга... эхи табиhан байгаа.

...й комсомолшууд түрүүшын ...эдэбхитэй шударгыгаар хү...хилээ бэлэй. Тэдэнэр тран...ээрэ ба промышленностьда ...hон hандаралтай тэмсэдэг, ...е субботнигуудые эмхидхэ...лушуулай ажал, hуралсалда ...правительствын зүгhөө али ...э оролдолгын гаргагдадагые ...ишэн залуушуулда тайлба...йтуулдаг байhан. Энэнь ком... зэргэдэ залуу хүдэлмэришэ...о хүсэл эрмэлзэлгые бүри ...боhон юм.

Россин түб газарhаа комсомолой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй ерэhэнэй hүүлээр Прибайкалиин эдиршүүлэй эмхинүүд илангаяа түргөөр ургаа. Дээдэ-Үдын түмэр замай станциин удаа Онохойдохи модо хюрөөдэдэг заводто, Ганзурин тосхондо, Баргажанда, Троицкосавскда (Хяагтада) комсомолой эмхинүүд тогтоогдоhон байгаа.

РКСМ-эй түрүүшын ячейкэнүүд зүhэн бүриин жэжэ буржуазна, эсэр ба националис этэгээдүүдтэй тэмсэл соогуур хүмүүжэhэн, хатуужаhан түүхэтэй. Тэдэ этэгээдүүд залуушуулые партиhаа таhалха, революционно замhаань хадууруулха гэжэ hэдэдэг байhан.

Комсомолой эмхинүүд ангиин дайсадай аашануудые элишэлэн эрид шууд тэмсэхэтээ хамта, ажалша залуушуулай түрүү хубиие өөрынгөө талада элсүүлдэг байгаа. Тиигэhэнэйнь ашаар промышленна түб газарнуудhаа гадна, мүн хүдөө нютагуудта РКСМ-эй зэргэ ехээр ургаhан юм. 1920 ондо Хондойн партийна организациин үүсхэлээр Буряад нютагта комсомолой түрүүшын ячейкэ эмхидхэгдээ hэн. Уданшьегүй Боохоной, Эхирэд-Булгадай, Түнхэнэй, Сэлэнгын, Тарбагатайн, Никольскын, нэгэ бага хожомшог Хориин ба Агын батрак, үгытэй залуушуул РКСМ-эй ячейкэнүүдтэ нэгэдэhэн байгаа. 1923 оной майн үеэр РКСМ-эй Прибайкалиин губернскэ эмхидэ 858 гэшүүд ба кандидадуудтай 50 шахуу ячейкэ бии болоод байhан.

Тэрэ үеын комсомолой ячейкэнүүд Совет засагай нютагай зургаануудые бэхижүүлхэ, нюдарган баяшуулай бандануудые усадхаха ябадалдань партидаа шэн зоригтойгоор туhалдаг байгаа. Агын комсомолшууд 1925—1930 он хүрэтэр Тапхаевай бандын үлэгдэлнүүдтэй тэмсэhэн, Боохоной комсомолшууд Донской бандатай эрэлхэг шангаар тулалдаhан юм. Эдэнэр хүн зоной дунда соёл болбосоролой ехэ хүдэлмэри ябуулдаг байба. Үзэг бэшэг мэдэхэгүйе усадхаха хэдэн зуугаад hургуули, нилээд олон улаан булан, клубуудые тэдэнэр эмхидхэhэн байха.

Гэхэ зуура, РКСМ-эй зарим эмхинүүд түрүүшынгээ жэлнүүдтэ хоорондоо холбоотоор дутамаг, уезднүүдэй, губерниин оршом соол нэгэдэнхэй байhан. Бүхы буряад аймагуудые оруулhан республикын оршом соо нэгэ тээhээ хүтэлбэрилхэ ябадал хангагдадаггүй байгаа.

Сибириин ба Алас Дурна зүгэй буряад областьнуудые Прибайкальска губернитэй хамта нэгэ автономно республика болгон ниилүүлhэнhээ хойшо Буряад ороной бүхы ячейкэнүүдые республиканска эмхи дотор нэгэгэдхэхэ арга бии болоо бэлэй. 1923 оной hүүл багта Прибайкальска губерниин комсомолой эмхи РКСМ-эй Буряадай областной организацитай ниилээ hэн. Тэрэнэй hүүлээр Буряад ороной комсомолой республиканска түрүүшын съездын бэлэдхэл хэгдэжэ эхилhэн юм. Нютаг нютагуудта уездын, аймагай конференцинүүд болоhон, делегадууд hунгагдаhан байха.

1924 оной майн 5-да Дээдэ-Үдэ (мүнөөнэй Улаан-Үдэ) хотодо РКСМ-эй Буряадай түрүүшын республиканска съезд нээгдээд, 1834 гэшүүд, 210 кандидадые түлөөлhэн 50 делегат (шиидхэхы эрхэтэй 47, зүблэхэ эрхэтэй 3 делегат) хабаадаhан. Съезд дээрэ Союзай ээлжээтэ зорилгонууд тухай РКСМ-эй ЦК-гай энэ хизаартахи бюрогой, Түмэр замай, Гашейн, Шапшалтын ячейкэнүүдэй элидхэлнүүд, Наркомпросой, Бурпрофсоведэй ба бусад мэдээсэлнүүд зүбшэн хэлсэгдэhэн юм.

РКСМ-ые Ленинскэ комсомол болгожо хубилган нэрлэхэ тухай ЦК-гай Пленумэй шиидхэбэриие съездын делегадууд ехэ баяртай дэбжэлтэтэйгээр угтаа hэн. Союз доторой ажабайдалда хабаатай шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэдээ, түрэhэн эхэнь болохо Коммунис партиие тойрон нягтаар жагсанхай байhанаа, социализмын түлөө тэмсэлдэ бүхы хүсэеэ зорюулхаар бэлэн байhанаа элирхэйлэн харуулаа бэлэй. Ажахын, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадахыень республикын залуу хүдэлмэришэд, таряашадые съезд уряалhан байгаа. Союз доторой хүдэлмэриин талаар абтаhан директивэнүүд дотор хүдэлмэришэн залуушуулые, таряашан залуушуулай үгытэй хубииень, илангаяа басагадые комсомолдо олоор элсүүлхэ зорилго түрүүшын ээлжээндэ табигдаhан юм.

Тогтоолнууд, түсэбүүдые батлаhанай hүүлээр областной комитедые, комсомолой Бүхэроссин съездэ ошохо делегадуудые hунгаа hэн. Майн 9-дэ, съездын таралган дээрэ «Интернационал» дуулаhан.

Тиин комсомолой түрүүшын съезд съезд хэhэг бүhэг байhан ячейкэнүүдые областной нэгэ организаци болгон эмхидхэлэй талаар нэгэдхэжэ дүүргээ hэн.

Буряадай АССР-эй комсомолшуудай түрүүшын ехэ хуралдаанай болоhон сагhаа хойшо 40 жэл үнгэрөө. Энэ үе соо республикын эдиршүүлэй эмхи ВЛКСМ-эй национальна дайшалхы отрядуудай нэгэн болоод, өөрынгөө зэргэдэ мүнөө 58 мянга гаран комсомолшуудые нэгэдхэнхэй. Эдэнэй хахад шахуунь үйлэдбэри дээрэ ажаллана.

Буряад ороной комсомолшууд локомотив-вагон заhабарилгын завод, мяха-консервын комбинат, шэлэй завод гэхэ мэтэ республикынгаа томо томо предприятинуудые баригшадай түрүүшын зэргэдэ ябалсаhан алдартай. Эдэнэр залуу ажалшадай үүсхэл бадаруулха олон янзын шэнэ онол аргануудые үүсхэhэн, газар эдлэлгын талаар революциин урда тээ байhан харилсаае усадхалгада, хүдөө ажахые хамтаруулха хэрэгтэ тон эдэбхитэйгээр хабаадаhан, колхозуудта түрүүлэн орожо бусад залуушуулые дахуулhан, соёл гэгээрэлэй хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулhан юм. Комсомол бүлын дундаhаа олон зуугаад түрүүшүүл, үйлэдбэриин командирнууд, инженернүүд, технигүүд, механизаторнууд агрономууд, зоотехнигүүд, врачнууд, багшанар, партийна болон совет хүдэлмэрилэгшэд искусство ба литературын ажал ябуулагшад урган гараа.

Буряад ороной комсомолшууд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ тыл дотор шэн зоригтойгоор ажаллан, фронтдоо эдэбхитэйгээр туhалаа. Тэдэнэй олониинь байлдаанай газарта баатар габьяа гаргажа, алдар солоёо суурхуулhан байна.

Дайн дажарай дүүрэхэдэ, республикын комсомолшууд арадайнгаа ажахые саашадань хүгжөөхэ, эрдэм мэргэжэл шудалха ябадалда оролдолго хүсэлэлгэеэ зорюулаа. Али бүхы хэрэгтэ үүсхэл, эдэбхи гаргадаг ударна бригада болоhон тэдэнэй үүргэ hүүлэй арбан жэлэй туршада илангаяа ехээр бэелүүлэгдээ. Шэнэ барилганууд дээрэ, долоон жэлэй даалгабариие дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ, шэнэ ба залууг газар элдүүрилэн ашаглахын түлөө тэмсэлдэ Эхэ оронойнгоо үнэнтэ патриодууд байhанаа элирхэйлэн харуулаа. Ехэ барилганууд, предприятинууд дээрэ, колхозууд болон совхозуудта—хаа хаанагүй коммунис ажалай түлөө ниитын хүдэлөөнэй, техникэ эрхимээр ашаглахын түлөө, хүдэлмэридөө шэнэ түрүү аргануудые хэрэглэхын түлөө олониитын хүдэлөөнэй түрүүшын зэргэдэ жагсан дабшана. Мүнөө тэдэнэр партиин XXII съездын шиидхэбэринүүдые, арадай ажахыда хими нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаг үрэ ехэтэй болгохо гэhэн КПСС-эй ЦК-гай декабриин ба февралиин Пленумүүдэй тогтоолнуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ ушар ёhо мэдэхэ эдир хүсэеэ элсүүлэн жагсаажа байна.

Мүнөөдэр, 40 жэлдэ ябажа гараhан замаа шэнжэлхэ зуураа, Буряад ороной комсомол угсаатан областной партийна организациин ударидалга доро, коммунизм байгуулагша эдир үетэнэй тугые нэрэтэй түрэтэйгөөр үргэжэ ябана гэжэ хэлэхэ эрхэтэй байнабди.

К. БАЛДАЕВ.

ОЛОН ЖЭЛДЭ ТАҺАЛГАРЯАГҮЙ

...затор Нима Бал... 16 жэлдэ таhалга... Мухар-Шэбэрэй ...совхозой 4-дэхи ...дэ трактор «аг...оодоно. Габша... энэ тракторист ...э нарин нягтаар ..., бүтээсэ ехэ... хүдэлдэг хүн. Тэрэнэйнгээ түлөө нилээд оло дахин хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаhан, үнэтэ бэлэгүүдтэ хүртэhэн байна.

Энэ жэлэй хабарай тарилгын үедэ нүхэр Балсанов эрхим hайнаар хүдэлжэ гараа. Тэрэ халаанайнгаа даабариие саг үргэлжэ 150—180 процент дүүргэжэ ябаhан туладаа совхозойнгоо механизаторнуудай дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ илагшадай нэгэниинь болоо.

Д. ЛОПИЛОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

АЖАЛАЙНГАА САГ АЛМАНА

Городой промышленна, барилгын предприятинуудаар үнгэргэгдэжэ байгаа ажалай эмхидхэл, түсэблэлгые харалгада Улаан-Үдын судна заhабарилгын заводой механическа цехэй коллектив эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Эндэхид продукци бүтээлгэдэ гаргашалагдадаг хүдэлмэриин саг хороожо, ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулна. Залуу слесарь Александр Буркин түмэр эсхэхэдээ түрүү арга хэрэглэн, хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэжэ, жэлэй туршада 110 час алмаха гэhэн уялга абаhан байгаа. Үнгэрhэн таба hарын туршада нүхэр Буркин хахад жэлэйнтээ уялга холо үлүүлжэ шадаа.

Тэрэнэй үүсхэлые дэмжэhэн электрообмотчик М. А. Баранов, электро-хабсаргагша Г. Хакимов гэгшэд энэ үедэ 100 гаран час ажалайнгаа саг алмажа, даабариhаа гадуур продукци бүтээжэ гаргаа.

Зураг дээрэ: слесарь А. Буркин ажал дээрээ.

Д. Балдановай
фото, текст.

МАЙН ДҮН ҺАЙН ГАРАА

Гансахан май hарада ороной шэнэ барилганuудта эльгээгдэхээр 30,5 мянган кубометр модон бэлдэгдээ. Энэнь даабариhаа 1,5 мянган кубометрээр ехэ болоно. Ингэжэ Баргажанай леспромхозой модошод жэлэй эхиндэ абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Коммунис ажалай нэрэ зэргэтэй болохын түлөө тэмсэжэ байhан Лебяжиин модо бэлэдхэлэй пунктын коллектив социалис мүрысөөндэ түрүүлhээр. Эндэхид үнгэрhэн hарада даабаряа 2700 кубометрээр үлүүлжэ шадаа. Таба hарын дүн согсолжо үзэбэл, түсэбhөө гадуур 11 мянга шахуу кубометр модон бэлдэгдэhэн болоно.

В. Дружинин, И. Корочаев, Л. Рейс, С. Демчик болон бусад нүхэдэй хүтэлбэрилдэг бага комплексно бригаданууд түсэбөө 110—120 процент дүүргэhэн байха.

Тэрэшэлэн леспромхозой модо урадхуулагшад май hарада шангаханаар хүдэлжэ гараа. Модо урадхуулга нэгэ бага оройтожо, майн хоёрдохи хахадта эхилhэн байгаа. Тиимэ ябашье эдэнэр далайгаар урадхуулхаар 60 мянган кубометр модо hаллаба. Түсэбынь 47 мянган кубометр байhан юм. Гадна 15 мянган кубометр модо (даабаринь 14 мянган кубометр) Байгал дээгүүр шэрэгдэн, хэрэглэгшэдтэнь хүргэгдөө.

С. ВШИВКОВ.

АМТАТАЙХАН ЭДЕЭН ХАНГАЛТАНА...

Нэгэ ушар элеэр hанаанда ороно. Эдеэлхэеэ ехээр hанашаhан байгаа хабди. Хориин леспромхозой ОРС-ын столово соо орободи. Урдаhаамнай хоёр залуу хүбүүд гаража ябаба.

— Хүбүүд, столово руу бү шагаагты. Эдиhэнэйшье нэрэгүй, яндаар бэлдэгдэhэн эдеэн...— гэжэ тэдэнэр ууртайгаар бидэндэ хэлээ hэн.

Мүнөө Хурбын леспромхозой столово соо hуужа байхадаа, эжэлүүдгүй тэрэ ушараа hанаад орхибоб. Үгы, хүнүүд сухалдана бэшэ, харин урматай гаража ошонод.

Столоводо орохотоёо хамта зохид hайхан шэнжэ абаhаар үзэгдэхэ. Залынь тиимэ ехэшье бэшэ. Тиибэшье эндэ сэбэр, hаруул. Сонхо дээгүүр сэсэгүүд табяатай, столнуудтань дүн сагаан саарhан салфеткэнүүд хүнэй нюдэндэ урихаанаар харагдана. Эндэ 8 эхэнэр хоёр халаан болоно ажаллана. Түрүүшын халаанда ажаллагшад Харитинья Мартынова, Любовь Абрамова, Антонина Хорушунова гэгшэд коммунис ажалай халаанай нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Хоёрдохи халаанаархиниинь коммунис ажалай нэрэ зэргын түлөө тэмсэнэ.

Эндэхи коллективэй ажалай дүнгүүд байсамаар. Худалдаа наймаанайнгаа 4 hарын түсэб 112 процент дүүргэнхэй.

Кухни соо халуун, хүншүүхэн хангал хамар сорьёно. Ахалагша тогоошон Мария Александровна Быкова ута гэгшын хутагаар мяха хэршэнэ. Гарнуудайнь түргэн хүдэлхэ гээшэнь. «Ёhoop hайхан эдеэтэй эхэнэр даа» гэжэ энэ тогоошон тухай хүн зон дэмы хэлсээгүй байха.

Люба Абрамова эhээмал худхана:

— Пирожки барихаяа бэлдэжэ байнаб. Олоор, ехээр бараагүйдэ хүртэнэгүй. Ватрушка, песочник гэхэ мэтые хүн байлгадаггүй. Амтатай гэлсэхэ. Тосхонойшье хүнүүд ерэжэ, олоор абаха юм.

«Эдеэнтнай амтатай, олон янзын. hайнаар бэлдэнэт. Баяр хүргэе» гэhэн удхатай үгэнүүдые дурадхал, гомдолоо бэшэхэ дэбтэр соо уншанабди.

...Амтатайхан эдеэн хангалтажа байгаа hэн.

Н. ХАЗУЕВ.

ВЕНЕСУЭЛЫН ...эмсэлшэд тухай

ҺУГАРШАГҮЙ ЗОРИГТОН

...рээгы хатуугаар тамалагша...хайра тамгүйгөөр зобоогшо... олон зуун жэлдэ hанаашалан ...hон юумые Латиин Америкын зарим оронуудта эзэрхэжэ ... мүнөөнэй алуурша д зэб... болгон абанхай. Тиин тэдэ...радуудай эрхэ сүлөөдэ эр...ые, нэн түрүүндэ ажалша... жарталай түлөө тэмсэлэй ... зэргэдэ ябадаг коммунист...й hүрөө hүлдые дараха hа...й.

...йингөө эрэлхэг зоригто ...дэй хархис этэгээдүүдтэ ха...н харшалуулжа байхые ха... Латиин Америкын тү...зэл бодолтой соёл культу...ажал ябуулагшад зэбүүрхэн ...шаана.

...несуэлын мэдээжэ уран зо... Мигель Отеро Сильва по...скэ тэмтэд гэгдээд түрмэ...гдаhан хүнүүдые ямараар ...жа, доромжолжо байдагы... «Оюриогой үхэл» гэжэ шэнэ ... соогоо тэрэл хэбээрнь зу... харуулна. Тэрэнэй хөө... юрын аад, документальна ...зүб. 1958 онhoo урда тээхи ... байдалhаа үндэhэлжэ бэ...эн.

...най геройнуудай нэгэн— ...унист Сальвадор Валерио ...уэлын Компартиин хүтэл...гшэдэй нэгэн мүнөөшье ... үргэлжэлүүлжэ бай... нүхэр Г. М. гэгшын ажа...hаа жэшээ абажа бэшэгдээ. ...нальна аюулгүйе сахиха ...н гэдэгэй буу шуу зүүhэн ...үүд hүни Валериогой гэр...рэн ороод, автомадай сэмгээр тэрэниие түлхин газаа гаргаад, машина руу түлхин оруулаа. Нюуса полицида асаржа, нэгэ офицер тэрэниие мушхэбэ: «Типографи хаанаб? Танай партиин секретарь хаана хоргодожо байнаб?» — гэhэн асуудалнуудтань: «Би юушье мэдэнэгүйб» гэжэ харюусаа. Сальвадорой нюур руунь шааба. Хубсаhыень хуу татажа хаяад, ара нюргандань хэрээhэлүүлэн хүлигдэhэн гартань шудэр углаба. hүүлдэнь хажуу тээгүүрээ автомобилиин хоёр мөөртэй түмэр рама дээрэ тэрэниие hуулгаба. Алууршадай хэрэглэдэг энэ түхеэрэлгэнь «ринг» гэжэ нэрлэгдэдэг. Нюсэгэн хүлэйнь уланууд эрьелдэжэ байhан мөөртэ тулгагдадаг. Тэрэнэй покрышканууд хурса, ута хадхуурнуудтай. Час үнгэрхэдэ, хүлынь шуhа шэнгэhэн хилэн бүд шэнги болотороо hээшэгдэбэ. Тиигэhэнэй hүүлдэ тэрэниие шиидамаар сохёо. Офицер сохижо эсэхэдээ, эбхэгдэдэг орон дээрэ хэбтэжэ амарна. Тиин 15 минута болоод лэ hүрэн бодожо, мушхэлгэеэ үргэлжэлүүлнэ. Тиихэдэньшье Сальвадор нэгэл харюу үгэдэг байба: «Би юушье мэдэнэгүйб...»

Үглөөдэрынь мушхэлгэ, зобоолго үргэлжэлөө. Теэд Сальвадор хэлэгшээ дабтаад байба: «Би юушье мэдэнэгүйб».

Хоёрдохи үдэшэнь тэрэниие нүхэн камерада хааба. Тиихэдээ дахин зобоогоо — юумэ эдюулэнгүй, уhа уулгангүй байлгаа. Цемент пол дээрэ хэбтэхэдээ, үхэлhөө хахасахаяа болёоб гэжэ бодоно. Гэбэшье ондоо юумэн тэрэниие айлгана: мэдэрэлгүй дэмыржэ хэбтэхэдээ, гэнтэ дуугаржа, сүлөөдэ үлэhэн нүхэдөө мэдүүлжэрхихэгүй хүн аа гүб гээд айна. Тиигэжэ hанахадаа, бүри хүсэл зориг оробо.

12-дохи үдэртэнь лэ Сальвадорто эдихэ юумэ, уhа асаржа үгөө. Харин хоёр хоногой үнгэрөөд байхада, hүни хубсалуулжа, автомобильда hуулгаба. Нэгэшье хүнгүй хада газарта машинаяа зогсоогоод, тэрэниие газарта абажа хаяжархиба. Тиин гурбан агент тэрэнэй толгойдо револьвернүүдээ тулгаад: «Буу соомнай нэгэ нэгэ hомон бии. Гурба хүрэтэр тоолохобди. Түрүүшынгээ хүниие алажа байна бэшэбди. Тиигэжэ мэдээрэй» гэбэ офицерынь. Сальвадор тиигэжэ мэдэнхэй байгаа. «Бидэ үхөөшье hаа, туhа хүргэдэгбди»,— гэбэ Сальвадор. Буугай шабханууд «пяс» гээд татагдаба... Теэд тэрэ сэнхир огторгой, хадануудаар халхалагдаhан үүрэй толоной hулахан гэрэл тээшэ хараhаар лэ байба. Алууршад мүнөө тэрэниие балай алаад орхихоёо байнагүй ха. Сальвадор Валерио амиды үлэбэ...

Сальвадор Валерио шэнги хүнүүд юунэй түлөө тэмсэнэ гээшэб? Демократиин, эрхэ сүлөөгэй, оронойнгоо национальна дулдыданги бэшэ байдалтай болохын түлөө. Венесуэлын газарай, тэрэнэй тон ехэ баялигуудай улад зонойнь мэдэлдэ орохын түлөө! Тиимэhээ тэдэниие мүрдэнэ, хэhээнэ. Эзэрхэгшэдэй засаглажа байhан Латиин Америкын оронуудта иимэ юумэ юрын ябадал болонхой. Гомесэй эзэрхэдэг Венесуэлэдэ тиимэл байгаа. Контрерасай, Перес Хименесэй, Бетанкурай эзэрхэлгын үедэшье тиигэжэл үргэлжэлөө. Венесуэлын республика 150 жэлэйнгээ түүхэ соо 24 конституцитай болоод үзөө, теэд конституци бүхэниинь оронойнгоо эрхэтэдтэ эрхэ сүлөө олгохоор найдуулдаг байгаа. Гэбэшье конституцяар олгогдоhон юумые эзэрхэгшэдэй засаг хооhон абяан болгожорхидог байба. Зоболго хэhээлгэ эндэ үнинhөө хойшо мүрдэлгын арга болгогдонхой. Түрмэнүүдтэ, национальна аюулгүйн органуудай таhагуудта, национальна гвардиин — сэрэгэй шэнжэтэй полициин, сэрэгэй тагнуулай казармануудта тэрэниие хэрэглэдэг.

Мексикэдэ хэблэгдэн гараhан «Венесуэлэдэхи хашалта хабшалта» гэhэн номой авторнуудай гэршэлhэнэй ёhoop, Перес Хименесэй засаглаха үедэ хэhээлгэ зоболго мушхэлтын юрын арга байhан юм. Тиихэдээ иигэжэ зобоодог байгаа:

— Тушаагдаhан хүнүүдые нэгэ, хоёр, гурбан, бүришье олон үдэр нюсэгөөр байлгажа, эдихэ, ууха юумэ үгэнгүй, унтуулангүй хүл дээрэнь зогсоодог;

— томо мулhэндэ барижа хүлидэг;

—хүлhөөнь шагтагалжа ерээд, нарихан түмэрөөр, мачете гэдэг томо хутагын үнсэгөөр зэрлиг муухайгаар сохидог;

— бүхы бэедэнь зайн гал табидаг;

— тамхинай галаар, улайтарнь халааhан түмэрөөр бэеынь хайрадаг;

— үhэ. хюмhыень хазуураар зулгаажа абадаг;

— хургыень, гар, хүлыень булга мушхадаг;

— тархииень шахуургаар хабшадаг.

Гуасина гэдэг юуб гэжэ мэдэхэ гүт? Энээхэн индейскэ уянгата үгын саана аймшагтай юумэ далдалагдана. Гуасина гээшэ үхэлэй лагерь, Ориноко мүрэнэй адагай нэгэ олтирог дээрэ оршодог «ногоон тама» юм. Июньhээ сентябрь хүрэтэр мүрэнэй уhанай нэмэхэдэ, олтирогой ехэнхи хубинь уhанда абтадаг. Тропигой шанга халуун, уурал манан, элдэб эсын хорхой шабхай, хорото могойнууд энэ лагерьта хүнэй байхын аргагүй болгодог. Эндэ хаалтада байгшад малярииагаар, халуун үбшөөр, гэдэhэнэй үбшөөр, шара хумхаагаар үбдэжэ үхэдэг. Венесуэлын Коммунис партиин ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Хесус Фария уушханай ханяадаар үбшэлhэншье hаа, хэдэн жэл «ногоон тамада» байгаа. Венесуэлэдэ хархис этэгээдүүдэй дахинаа галзууралдажа байhан дээрэhээ, Хесус Фария мүнөө баhал түрмэдэ зобожо байна.

...Экватор шадарай буртаг ой соо оршодог Эль Дорадо гэжэ лагерь тэрээнhээ дутуугүй аймшагтай. Француз Гвианадахи Шолмосой олтирог дээрэхи жэгшүүритэ түрмэтэй тэрэниие жэшээлдэг. Сьюдад Боливарай оршон тойрондохи Карсель Нуэва яагааб? Каракастахи «Модело» гэжэ түрмэ яагааб? Үшөө бусад олон арбаад лагерь, түрмэ шоронгууд байхал. Тэдэ католик сүмэнүүдhээ олон аад, хэзээдэшье хооhон байдаггүй.

Эзэрхэгшэдэй хэршье галзууралдаа hаа, арад зон тэмсэлээ үргэлжэлүүлнэ. Тиин нациингаа омогорхол, алдар солонь болоhон арадай эрхим хүбүүд айхабтар зобоогдоо, хэhээгдээшье hаа, тэмсэлэй гал дүлэн соогуур дахинаа урагшаа дабшана. Тэдэнэр бурууушаалай демонстраци эмхидхэнэ, полицитай тэмсэнэ. Харин тэгшэ бэшэ тулалдаанда гү, али түрмэ шорон соо галзуу алууршадта хорлуулха сагайшье ерэхэдэ, баатарай үхэлөөр үхэнэ. Гюгогой хэзээ нэгэтэ хэлэhэн ёhoop, тэдэнэр үхэхэдөөшье «үүрэй толоной hаруул туяагаар гэрэлтүүлэгдэhэн хүүрээ харана». Эдэ — hайхан хүнүүд лэ. Зэрлиг муухайгаар зобоогдоhон, түмэр шудэртэ үрэгдэжэ, яhандаа хүрэтэр шарха болошоhон сарбуутай, буу зэбсэггүй эдэ тэмсэлшэд хүнэй нугаршагүй зоригые, нангин хүсэл бодолые гэршэлэн, алууршадай урдашье дальбарангүй зогсоно.

Политическэ хараа бодолойнгоо түлөө түрмэдэ хаагдагшадые Латиин Америкын зарим оронуудай толгойлогшодой ямар зэрлиг муухайгаар хэhээдэг, зобоодог байhыень, патриодуудые ямараар хашадаг харшалдагыень мэдэхэдээ, совет арад газар дэлхэйн бүхы үнэн сэхэ хүнүүдтэл, дуугай байжа шадахагүй. Тиин совет хүнүүд эрхэ сүлөөгэй түлөө баатарлиг тэмсэлшэдтэ талархадаг, тэдээнтэй hанал нэгэтэй байhанаа мэдүүлнэ.

В. КАЛИНИНА.
(АПН).

САГАЙ ЭРИЛТЫЕ ХАРААДАА АБАХА

КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумэй түүхэтэ тогтоолнууд ямараар бэелүүлэгдэжэ байна гээшэб?! Хүн зониие саг соонь, һайнаар эд бараагаар хангажа байха зорилготой худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд энэ хэрэгые ямараар ябуулжа байнаб? Үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүд ямар гээшэб? Түрүүшын ээлжээндэ—хүдөөгэй ажалшан!

Имэ шухала асуудал зүбшэһэн зүблөөн һаяхан Улаан-Үдэдэ, Буркоопсоюзда үнгэрбэ. Буркоопсоюзай правлениин гэшүүд аймпотребсоюзууд, рабкооп, ангай промхозуудай хүдэлмэрилэгшэд энэ зүблөөндэ хабаадалсаба.

Элидхэлшэд—Буркоопсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр **Именохоев**, тэрэнэй орлогшо нүхэр **Сельверов** болон үгэ хэлэгшэд үнгэрэгшэ жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ, мүнөө жэлэй зорилго, хэмжээ ябуулга тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэбэ.

Буркоопсоюзай зүблөөнһөө

Хүдөө нютагай магазинууд эд бараан гээшые айхабтар ехээр абана. Теэд хүндэ шухала хэрэгтэй эд бараан тэндэ бии гээшэ гү? Хомор. Манай сельпонуудай хүдэлмэрилэгшэд үшөөл хуушанайхяараал ажаллана. Хүн зоной эрилтые тэдэнэр үшөөл һулаар мэдэнэ, ойлгоно ха. Тиимэһээ Буркоопсоюз, райпотребсоюзай баазын хүдэлмэрилэгшэдэй «түлхиһэн лэ» бараа абаад ошодог байха юм. Тиимэһээ мүнөө республикын сельпо, рабкоопуудай баазануудта зургаа миллион түхэригэй хэндэшье хэрэггүй эд бараан хэбтэнэ. Үгышье һаа магазинуудай таг дээгүүр хэдэн жэлдэ үмхирнэ. Юун гээшэб даа? Хараад үзыт, Үнэгэтэйн совхозой рабкоопорхин (түрүүлэгшэнь нүхэр Смолин) январь һара соо үхибүүдэй заахан 170 пальто, эрэшүүлэй 167 костюм асараа юм. Теэд эдэниинь хэншье худалдажа абаагүй.

Эд бараанда захил хэлгэн мүртэйгөөр эмхидхэгдэнэгүй, өөһэдынгөө арга боломжые аймагай худалдаа наймаанайхид хаража үзэнэгүй. Мухар-Шэбэрэй аймпотребсоюз эхэнэрэй 2,5 мянган түхэригэй сабхинуудта захил хэһэн юм. Энэмнай бүхы жэлдэ aаб даа. Теэд юун гэжэ һананат, ганса түрүүшын кварталда тэдэнэр Буркоопсоюзай баазаһаа 12 мянган түхэригэй гутал абаашаа. Сасуулаад үзэгты: 2,5—12 хоёр тооe.

Эд бараа, хубсаһа, гутал бусад хэрэгсэл гартадаг предприятинууд худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй захилаар лэ юумэеэ үйлэдбэрилэн гаргана ха юм. Эгээл тиимэһээ эд бараанай таһалдаха, хомор болохо ябадалнууд олошорно бшуу.

Худалдаа наймаан гээшэмнай бэлэхэн хэрэг бэшэ. Сагаймнай эрилтэ ондоо болоо, хүн зонойимнай ажаһуудал эгсээр хубилаа, һайжараа. Мүнөө үедэмнай наймаалагша хүн зониие хүлеэжэ һуухаяа болинхой, хүн зоной гэртэнь ошожо, юумэеэ наймаалдаг боложо байһан заншалтай. Түрүү кооператорнуудай дүй дүршэл Бурядтамнай үшөөл багаар хэрэглэгдэнэ. Өөр өөрыгөө хангалгын, тусхай эд бараа худалдадаг магазинууд республика доторнай үшөөл үсөөн.

Түрүүшын ээлжээндэ—малшад, хонишод! Имэ уряа республика соогуурнай дэлгэрһээр үнинэй. Тиибэшье тэдэниие хангалга үшөөл муу гэжэ тэмдэглэлтэй. Холын отара, гүүртын малшадта ошохо унаа, машина манай кооператорнуудта бии. 80 гаран автолавка, мүнөө жэлдэ үшөө шэнэ арбаад машина абтахань. Малшад, хонишодоймнай эрилтэ айхабтар ехэ.

Мухар-Шэбэрэй аймпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр **Ламожапов** иигэжэ хэлэбэ: «Малшаднай ондоохон болоо гэжэ мэдэгты. Энэ жэлэй табан һарын туршада хубсаһа угаадаг 87 машина, оёдолой олон машина, мотоцикл малшадта худалдагдаа».

Буркоопсоюзай зарим хүдэлмэрилэгшэд нүүдэл наймаае газаашална, мүртэй олзогүй наймаан гэжэ тоолоно. Буркоопсоюзай түсэблэлгын болон финансын управлениин начальник нүхэр Баторов нүүдэл наймаа тоодоггүй, шадаал һаа һаалта хэдэг гэжэ нүхэр **Барнаев** (Яруунын аймпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ) шүүмжэлбэ. Зүблөөндэ хабаадагшад Барнаевые дэмжэжэ, нүхэр Баторовой алдууе заажа үгэбэ.

Хүн зоной эрилтые дүүрэн хангаха хэрэг баазынхидһаа ехэ дулдыдадаг. «Главторгодежда», «Обувьторг», «Главбакалей» гэһэн баазануудай хүтэлбэрилэгшэдые зүблөөндэ хабаадагшад һайса шүүмжэлбэ. Нээрээшье эдэ баазынхид хүдөөгэй магазинуудай түлөөлэгшэдые тоожо үгэдэггүй, хэрэгтэ хэрэггүй эд бараагаа тэдээндэ барюулхые оролдодог юм. Энэ талаар худалдаа наймаанай министерство һайсахан хэмжээ абаха зэргэтэй.

Ниитын эдеэ хоолой гуламтанууд тушаа олохон хүн үгэ хэлэбэ. Сельпо, аймпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэд эдеэ хоолой үнэгүйхэн аад, һайн шанартай байхын түлөө оролдоно. Хориинхидой жэшээ харыт. Эндэ эдеэ хоолой үлэгдэлөөр 95 гахай поршоонхотоёо тэжээгдэнэ. Шэнэ мяхан столоводо хододоо бии. Үнэгүй, килограммынь түхэриг 50 мүнгэтэ.

Яруунын аймагай «Комсомольский» совхозрабкоопой түрүүлэгшэ нүхэр **Бурдуновский** үгэ хэлэхэдээ, нютагай нуурнуудһаа загаһа бараад худалдаха тухай зүбшөөл эрибэ. һайхан үүсхэл. Республика доторнай нуурнууд олон ха юм. Загаһа ехээр бараад, столово, магазинуудые хангажа болохо байна бшуу.

Байгаалиин баялигуудта анхаралаа багаар хандуулнабди гэжэ Баргажанай коопзверосовхозой директор нүхэр **Скосырский** хэлэбэ. Хэды шэнээн жэмэс, һархяаг, һамар хүбшэ ойдо миин хосорно гээшэб! Бэлэдхэлэй хаһада хүдэлмэришэдэй үсөөн дээрэһээ байгаалиин баялиг багаар абтана, бэлдэгдэнэ.

Хүдөө нютагуудта магазин, столовонууд олоор бодоно. Шэнэ барилгада гэжэ 1964 ондо 1630 мянган түхэриг һомологдонхой, теэд дүрбэ һарын туршада оройдоо 220 мянган түхэригэй ажал хэгдээд байна. Бага даа! Түнхэн, Хори, Баргажан, Зэдэ нютагуудай кооператорнууд барилга муугаар ябуулна.

Шэнэ барилгануудые түргэдхэхэ, овощ хадагалха складуудые олоор бариха, хүдөө нютагай ажалшадые улам һайнаар хангаха гэһэн тогтоол суглаан гаргаба. Имэ бүхы арга боломжо потребсоюз, сельпо бүхэндэ бии.

Буряадай партиин обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Модогоев**, республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **Барьядаев** зүблөөндэ хабаадалсаба.

А. КОРАТАЕВА,
манай корреспондент.

Борис Полторацкиин бригадын ажал хэрэг амжалтатайгаар ябан[…] бригада коммунис ажалай коллективэй хүндэтэ нэрэ хоёрдохи жэлэ[…] ханаар абажа ябана. Шэлэй заводто баригдажа байһан дунда һург[…] байшангай торхо һаяхан бодхожо дүүргэбэ. Тиихэдээ 10 мянга шаху[…] пиисэ алмаа.

Мүнөө энэ бригада хүгжэмэй училищиин байшан барижа эхилб[…] ба дахин хэмжээд, нэгэ дахин отоло» гэһэн аман үгэ бии. Тэрэнэй ё[…] бригада хүдэлмэреэ эхилхынгээ урда тээ барилгынгаа түсэбтэй[…] са танилсадаг байха юм. Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа) шулуушан Алекс[…] тонов, бригадир Борис Полторацкий, шулуушад Юрий Пандыров, […] Белобородов.

А. ШУЛУНОВОЙ фото[…]

ПРАВДА БУРЯТИИ

ГАЗЕТЫН МҮНӨӨДЭРЭИ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: Н. С. Хрущевой Ленинградта ерээд байһан тушаа; ГДР-һээ ерэһэн айлшадые Сибирьтэ халуунаар угтажа байһан тухай мэдээсэлнүүд; «Зунай үедэ үнеэн бүриһөө 1000 литр һү һаая» гэһэн гаршагтайгаар Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшын орлогшо Н. Очировай бэшэг толилогдобо.

Хоёрдохи, гурбадахи хуудаһануудта «Эб таһалагшадта эсэргүүсэн коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлэй түлөө» гэһэн статьягай хуряангы тобшолол бии.

Буряадай комсомолой 40 жэлэй ойн һайндэрые ажалай бэлэгүүдээр угтажа байгаа ЛВРЗ-гэй комсомолшуудай рапорт; «Туһалууламжада найдана...» гэһэн гаршагтай статья соо Байгалай леспромхозой жолоошон И. Скопинцев леспромхозой автопаркын ажалда һаад түбэг ушаруулдаг шалтагаанууд тухай бэшэнэ. Мүн энэ хуудаһанда «Ленинэй туг» газетын шэнжэлэл хэблэгдэв.

Дүрбэдэхи хуудаһанда; «Манай үйлсэдэ—һайндэр»; 200 зоримгойшуул, бэрхэшүүл»; «Манай нютагайхид алба хэнэ» гэһэн гаршаг доро Ленинградай, журналист А. Тарчоновой «Бада! Зориһон замдаа золтой, жаргалтай ябаарай» гэһэн бэшэг толилогдобо. Энэ бэшэг дотор совет Эхэ оронойнгоо далайн хихилые Ленинград шадар хамгаалжа байха үедөө гүрэнэй хилэ хуули бусаар дабагшадые хэдэн удаа бариһан, мүн гал түймэрэй аюулые сараха хэрэгтэ эрэлхэг зориг гаргаһан Бада Жалсанов тухай хэлэгдэнэ.

Гаммель Странд — Копенгагенай гол үйлсэ.

АПН-эй фото.

Угаа ехэ удха шанартай аяншалга

СОФИ, июниин 6. (ТАСС). «Нүхэр Вальтер Ульбрихтын Советскэ Союзда аяншалга угаа ехэ политическэ удха шанартай» гээд «Отечествен фронт» гэжэ газетэ бэшэнэ.

Тус аяншалга хадаа Советскэ Союзай болон Германиин Демократическа Республикын хоорондохи хани ёһоной харилсаае улам бэхижүүлхэ, эб найрамдал бэхижүүлхын, уласхоорондын шахардуу шанга байдал зөөлэрүүлхын түлөө хамтын тэмсэлдэ шухала туһа нэмэри болохо.

В. Ульбрихт болон тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүд Советскэ Союзда аяншалхадаа коммунис общество байгуулха ленинскэ замаар дабшажа ябаһан КПСС-эй болон бүхы совет арадай угаа баян дүй дүршэлтэй танилсаха юм. Энэ дүршэлые шэнжэлхэ гээшэ Германиин Демократическа Республикада социализм үргэн далайсатайгаар байгуулха хэрэгтэ туслаар удха шанартай.

Дээдэ хайра

БЕЛГРАД, июниин 6. (ТАСС). Югославида аяншалжа ошоһон советскэ сэрэгэй делегациин бүхы гэшүүд, тэрэшэлэн СССР-эй сэрэгэй атташе полковник В. К. Тарасеевич СФРЮ-гэй президент Иосип Броз Титын указаар СФРЮ-гэй дээдэ орденуудаар шагнагдаа.

СФРЮ-гэй Арадай оборонын хэрэгүүдэй талаар гүрэнэй секретарь армиин генерал И. Гошняк мүнөөдэр шагналнуудые барюулаа.

Шагнагдагшадай зүгһөө генерал-полковник М. Х. Калашник үгэ хэлэһэн байна.

ГДР-тэ хүдөө ажахын выставкэ нээгдэбэ

БЕРЛИН, июниин 6. (ТАСС). Лейпциг шадарай Маркклеберг гэжэ һууринда жэл бүриин заншалта хүдөө ажахын выставкэ нээгдээ. Энэ хадаа уласхоорондын выставкэ болоно гээшэ. ГДР-һээ гадна, СССР, Польшо, Венгри, Югослави, тэрэшэлэн Англиин, Голландиин болон ФРГ-гэй түлөөлэгшэд мүнөө жэлдэ выставкэдэ хабаадалсаа.

Советскэ павильоной экспонадууд хүдөө ажахые хүтэлбэрилхэ шэнэ гурим тухай, түрүү колхоз, совхозуудай амжалтанууд тухай, Советскэ хүдөө ажахыда химиин, газар уһалалгын яажа хэрэглэгдэдэг тухай, хүдөө нютагуудай культурна ажабайдал тухай хөөрэжэ үгэнэ.

Германиин нэгэдэмэл социалис партиин хүтэлбэреэр республикын ажалшадай хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудта ямар амжалтануудые түйлаһыень ГДР-тэхи выставкын бүлэгүүд харуулжа үгэнэ.

Хэлсээ хэхэ гансахан лэ зам бии

БЕРЛИН, июниин 6. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Германиин Коммунис партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Макс Рейман ГДР-эй радиогоор үгэ хэлээ. ФРГ-гэй канцлер Людвиг Эрхарддэ ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Вальтер Ульбрихтын эльгээһэн бэшэг соо найруулагдаһан дурадхалнуудаар хэлсээ хэхэ тухай ФРГ-гэй правительство болон бундестагта эрилтэ хэхыень Баруун Германиин эрхэтэдые тэрэ уряалаа.

Эрхард ГДР-ые «мэдэрхэгүй» гэһэн хуушанайнгаа уршагта политикые баримталһан дээрэһээ, В. Ульбрихтын бэшэг соо найруулагдаһан дурадхалые хүлеэн абахаһаа арсаһан байна. ФРГ болон ГДР ядерна зэбсэг ямаршье аргаар абаха ябадалһаа арсаха ёһотой гэжэ дурадхагдаһан байгаа бшуу. Энэ дурадхал Европодо эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ шухала удха шанартай байна бшуу.

Тусхайлбал энэ дурадхал хадаа «НАТО-гой олон талын ядерна хүсэнүүд» гэдэгтэ Бонной хабаадаха ябадалые болюулха гэжэ хараална.

Германиин социал-демократическа партиин (СДПГ) хүтэлбэриин зүгһөө дэмжэгдэхэбди гэжэ этигэдэггүй байгаа һаа, Эрхард Вальтер Ульбрихтын бэшэгые хүлеэн абахаһаа арсахагүй, үһөө нэхэгшэ гэжэ бэеэ харуулһан министр Зеебом гэгшые өөрынгөө правительствада барижа байхагүй һэн гээд Макс Рейман тэмдэглэһэн байна.

Июлиин 1-дэ ФРГ-гэй президентын һунгалта болохо юм. Уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулхые, эб найрамдал бэхижүүлхые эрмэлзэдэг, конституциие сахидаг, ядерна зэбсэгжэлгэдэ дурагүйлхэдэг хүнэй энэ тушаалда һунгагдахын тулада СДПГ-тэ нүлөө үзүүлхыень Баруун Германиин хүн зониие Рейман уряалаа.

Бразилидахи байдал

РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРЭ, июниин 6. ТАСС-ай корреспондент М. Алябьев иигэжэ дамжуулна:

Бразилидахи байдал шахардуу шанга зангаараа. «Юрэнхыдөө этигэхэ найдахагүй ябадалай гарадаг, алалга хюдалгын хэгдэдэг» дээрэһээ алба захиргаанай эмхи зургаануудай, хуули гаргадаг органуудай, худалдаа наймаанай, финансова, промышленна организацинуудай ажал ябуулга һаатана һамшана гээд «Коррео да Манья» газетэ бэшэнэ. Депутадуудайнгаа мандадууд болон политическэ эрхэһээ хаһагдахаһаа айдаг дээрэһээ конгрессэй гэшүүд аниргүй һууна гээд «Ултима ора» газетэ мэдээсэнэ.

Арестнууд, доботолгонууд, мүрдэлгэ болон зобоолго туляалга тухай шэнэ мэдээсэлнүүд хэблэлдэ үдэр бүри гарана. Таряашадай организациин элитэ хүтэлбэрилэгшэд Франсиско Жулиао журналистнууд, Маурилио Феррейра, Самуэл Леви болон бусад олон хүнүүд арестовалагдаа. Урдань президент Жуселино Кубичек гэгшын политическэ эрхые арбан жэлэй болзороор хаһаха тухай шиидхэбэри аюулгүйн национальна совет олонхиин дуугаар гаргаа гээд газетэнүүд бэшэнэ. Энээн тухай хуулита мэдүүлгэ һаяар хэгдэхэ гэжэ хүлеэгдэнэ.

«Һүйтхэлтэ ябуулга мүрдэхэ талаар комиссинуудай» тоо олон боложол байһаар. Имагтал элүүрые хамгаалгын министерствын эмхи зургаануудта 22, түмэр замай транспортда —21 иимэ комисси байгуулагданхай.

Минас-Жерайс штадһаа абтаһан мэдээнэй ёһоор «тэндэ урда мэтэ хүсэрхэлгэ, тонуул дээрмэ, заналта, алалга хюдалга хэгдэнэ» гээд «Коррейо да Манья» газетэ бэшэнэ. Хэзээдэ нэгэ социалис оронуудта аяншалһан хүнүүд, тэрэшэлэн студентнүүдэй болон хүдэлмэришэдэй организацинуудай урдын эдэбхитэд арестовалагдаха хүнүүдэй списогто оруулагданхай. Эндэ гурба мянга шахуу хүн арестовалагдаад байна. Полицинхид зүүнэй үзэл баримталдаг хүнүүдые бэдэрнэбди гэһэн шалтаг бариад айлай гэрнүүдтэ доботолон ороходоо, олонхи ушарта мүнгэ алтыень, үнэтэ юумэнүүдыень абажа ябашана.

Университедэй библиотекэ сэбэрлэгдэжэл байһаар. Гүрэнэй урбалтын болохын урда тээ һаадгүйгөөр худалдагдажа байһан экономикын, политикын, философиин талаар зохёолнууд хүсэдөөр хуряажа абтана. Хаалтада ороһон факультедүүдэй деканууд болон багшанарай ехэ списогые газетэ толилһон байха юм.

Лемнитцер Турциһаа бусаба

ПАРИЖ, июниин 6. (ТАСС). НАТО-гой Европодохи нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй Верховно главнакомандалагша Лемнитцер Анкараһаа Афина орохоёо бусаба гээд Франс Пресс агентство мэдээсэнэ.

Кипртэхи байдалтай холбоотой асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тулада генерал Лемнитцер иимэ яаралтай аяншалгануудые хэһэн байна.

ГҮН ТАЙГЫН ДУНДА

Аршаан булагуудаараа алдаршаһан Түнхэн нютагай курортнуудай нэгэн—Туран нёдондо болотор шахуу нойрһоо һэрэгүй, бод балай хар[…] һониниие дуулаха аргагү[…] лии мэтэ байдаг һэн. Ту[…] шаан тухай асуудал анхар[…] абтажа, энэ жэл тэндэ […] барилга хэгдэжэ эхилээ.[…]

Һүниин сагта хоёр […] мүргэлдэмэ харанхы б[…] бүтүү ойн дунда Ильичы[…] рүүл һайхан лаампа гэрэ[…] ягаа сасаруулаа. Хонгёо[…] та радио холо ойрын һони[…] дамжуулан, тэндэ амари[…] дай шэхэнэй шэмэг болон […] лефоной хонхо жэнгирээ[…] ратай газартайгаа хөөрэ[…] арга олгоо.

Туранай аршаан дээрэ […] шэнэ барилганууд бодхоо[…] һүхэ, хюрөөгэй абяан ойн […] гоор сууряатан зэдэлнэ.[…] аршаанай дэргэдэ арба […] шэнэ гэр баригдажа байха[…] Тэдэнэй дунда туд бү[…] жара—далан хүнэй байха[…] таамжатай, олон таһал[…] хоёр дабхар гэрнүүд бод[…] доно. Мүнөө барилгын […] мэри үргэлжэлүүлэгдэнэ[…]

А. ШАДА[…]

ГАЗЕТЫН ХЭЛЭН ТУХА[…] ХӨӨРЭЛДӨӨН

«Ленинэй туг» гэжэ Усть[…] дын буряад национальна окр[…] газетын редакци соо һонирх[…] хөөрэлдөөн болобо. Тэрэ хө[…] дөөе Эрхүүгэй областёор нют[…] лэ шэнжэлжэ ябаһан БКНИИ[…] экспедициинхид үнгэргэбэ. […] рэлдөө хэхэдэ хэлэ бэшэгэй […] мэй кандидадуудЦ. Б. Цыдет[…] баев (экспедициин хүтэлбэри[…] шэ), И. Д. Бураев, Ц. Б. Б[…] болон бусад, мүн редакциин […] дэлмэрилэгшэд, округой хүтэ[…] рилэгшэд хабаадалсаа. «Лени[…] туг» гэжэ газетын хэлэн ту[…] гэһэн темээр Ц. Б. Будаев т[…] элидхэл хээд, удаань тус газ[…] хэдэн номернуудые хэлэнэйн[…] лаар шэнжэлэн, редакциин хү[…] мэрилэгшэдтэ тодорхойгоор […] рэжэ үгэһэн байна.

— Танай газетын хэлэн, […] дэхээр, литературна хэлэнтэй […] гү, али дүтэрхы байха, хоёр[…] ор, үргэн олон уншагшадта о[…] сотой байха ёһотой. Газеты[…] энэ талаарнь хаража үзэхэд[…] дакциин хүдэлмэрилэгшэд […] табиһан зорилгонуудаа […] дөө амжалтатай һайнаар дү[…] нэ,— гээд, элидхэлшэ хэдэн […] шаанүүдые харуулаа. Тиихэ[…] раа, энэ газетын хэлэнэй т[…] бии байгаа зарим дутагда[…] тушаань нүхэрэй ёһоор заа[…]

«Ленинэй туг» газетын х[…] тухай элидхэл болон хөөрэ[…] нүүд тон һонирхолтой байба, […] шанхи хүдэлмэридэмнай ехэ […] болохо гэжэ тус газетын реда[…] В. Н. Артемьев, редакциин […] хүдэлмэрилэгшэ М. М. Мир[…] гэгшэд тэмдэглээ.

И. БУРАЕ[…]
диалектологиин экспедици[…] хабаадагш[…]

Сагаи уларил

Улаан-Үдын гидрометобсе[…] риин мэдээсэһэнэй ёһоор, мү[…] республика доторнай бага […] үүлэтэйшэг байха, хойто нют[…] та бага зэргэ бороон ороxo. Б[…] хойто зүгһөө һулаханаар һал[…] Хойто нютагуудта 4—9, урда[…] лын нютагуудта 9—14, Улаа[…] городто үглөөгүүр 0—2, ү[…] 12—14 градус дулаан байха[…] раалагдана.

АНГОЛА МОЗАМБИК ХОЁР ТУХАЙ

Португалиин колонинуудтахи арадуудай, тэрэ тоодо Ангола Мозамбик хоёрой арадуудай, өөһэдөө бэеэ мэдэжэ, бэеэ дааһан гүрэнүүдтэй болохо эрхые дары мэдэрхыень ООН-ой Аюулгүйн Совет бүри үнгэрэгшэ жэлдэ Португалиие уялгалһан байгаа. Африкын арадуудай өөһэдөө бэеэ мэдэдэг болохо эрхэтэй байһые Португалиин түлөөлэгшэд ООН-до буруушаадаггүй байһан юм. Ангола Мозамбик хоёрто демократическа сүлөө бии. Португалиин «үндэһэн хуули» дотор бэшээтэй эрхэнүүдые африкынхид эдлэдэг гэжэ дэлхэйн зондо харуулхын тула Португалиин засагаархид Ангола Мозамбик хоёрой нютагай засагай органуудые энэ оной мартын һүүлээр һунгуулха гэжэ шиидэһэн байгаа.

Португалиин конституциин нэгэдэхи статьягай ёһоор, Ангола Мозамбик хоёр—далайн саанахи холын газарнууд (харин огто колонинууд бэшэ!), тиимэ хадаа оэрынь газар дээрэхи холын нютагуудтай адли тэгшэ эрхэтэй байха зэргэтэй. Харин үнэндөө тад ондоо байдаг.

Португалиин парламентын 130 депутадай дунда Ангола Мозамбик хоёрһоо оройдоо 7 хүн (тиихэдэ өөһэдэйнь зонһоо 107 депутат) һунгагданхай. Португалиин хүн зон 10 миллион, харин Ангола Мозамбик хоёр 11,5 миллион гэжэ һануулая.

Тиимэ болохоороо, Португалиин парламентда хүн зонойнгоо тоогоор түлөөлхэ ёһо гурим бүдүүлигээр эбдэгдэнэ. Зүгөөр хуулиин ёһоор байһан шэнги болгохын тулада Португалиин конституци дотор 134-дэхи статья бэшэгдэнхэй юм. Тэрэнэй үндэһөөр «далайн саанахи нютагуудта» «газар уһандань, ниитын эрхэ байдалда тааруулагдажа улас түрын-захиргаанай эмхинүүд» байгуулагдахаар хараалагданхай.

Харин Ангола Мозамбик хоёрой «хүн зонойнь социальна байдал» гэхэдэ, гансал европынхид, мүн португаль хэлэн дээрэ бэшэжэ, уншажа шадаха ба Португали тушаа зохид зан абаритай африкынхид лэ хабаадажа болохо юм. Анголын 4,8 миллион нютаг зоной оройдоо 135 мянганиинь һунгуулиин эрхэтэй байдаг, тэдээн соохоо 30 мянга шахуу һунгагшадынь африкынхид юм. Энэнь гайхалтай бэшэ: Анголын хүн зоной 97 проц. уншажашье, бэшэжэшье шададаггүй, харин Мозамбигта —97,8 процентнь үзэг бэшэг мэдэдэгтүй байна бшуу.

Эндэхи нютагай захиргаанай органууд болохо Правительствын совет, Хуули гаргалгын совет гэжэ байдаг. Правительствын соведэй бүхы гэшүүдые генерал-губернатор томилдог. Хуули гаргалгын соведэй зарим депутадууд һунгагдадаг, зариманиинь генерал-губернатораар томилогдодог. Хуули гаргалгын соведэй бүхы шиидхэбэринүүд мүн тэрэ генерал-губернатораар баталагдадаг, тиимэ дээрэһээ тэрэнь хуулиин эрхэтэй орган нэрэтэй аад, үнэндөө эрхэеэ хизаарлагдаһан, һанаашалгаяал оруулдаг эмхи зургаан болошоно. Тиихэдээ Ангола Мозамбик хоёртохи хүсэд эрхэтэй эзэдынь генерал-губернаторнууд болоно ха юм.

Ангола Мозамбик хоёр ёһотойл гээгдэнги хүдөө ажахын колонинууд гээшэ. Ехэнхи газарынь, тиихэдээ эгээл һайн газарнуудынь, португальска колонизаторнуудай гарта байдаг.

«Ажалай кодекс» гэдэг хархис хуулиин ёһоор африкынхид бултадаа 16-һаа 60 наһа хүрэтэрөө дүүшын налог түлэхэ уялгатай юм. Үнэндөө, африкынхид жэл соогоо 3-һаа 4 һара хүрэтэр түлбэригүйгөөр хүдэлхэ удхатай болоно. Тиихэдээ тэдэнэй хүлһэ салин европынхидайхиһаа 4 дахин бага байдаг. Анголада, мүн Мозамбигташье баалалтын ажал хууляар хоригдоһон нэрэтэй. Тиигэбэшье салазаровска господануудай тоо томшогүй олон плантаци дээрэ хэдэ мянган хүн «һайн дураараа» нюргаяа залангүй хүдэлдэг юм. Городуудта африкынхидай һуудаг үйлсэнүүдһээ, ороной хүдөө газарнуудһаа полициинхидэй байд гээд лэ барижа абаашаһан африкынхид хүүргын, харгын, казармануудай, сэрэгэй хэрэглэлэй элдэб барилгада хүдэлдэг.

Ангола Мозамбик хоёрто һунгуули болоо юм гү? Магад Португалиин засагаархид хүн зоной эрхые ехээр хасаһан һунгуули хэхээ байтараа айшоо гээшэ гү? Зүгөөр дэлхэйн олониитые гансал энээхэн асуудал һонирхуулна бэшэ. Ангола Мозамбик хоёрые хүсэд бэеэ дааһан гүрэнүүд болгохо гэһэн Аюулгүйн Соведэй тогтоолые дүүргэлтэ болгохыень үнэн үзэл бодолтой бүхы хүнүүд шанга эрилтэ табина.

Б. ПЕТУХОВ.
(ТАСС).

Восстани хэгшэдэй амжалтатай ябуулга

ДАКАР, июниин 6. (ТАСС). Португалиин Гвинейн патриодууд оронойнгоо хойто талын районуудта байлдаа хэдэг болобо гээд Португалиин Гвинейн болон Ногоон хушуута аралнуудай бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлэй африкан партиин генеральна секретариин коммюнике соо хэлэгдэнэ. Тус коммюнике үсэгэлдэр эндэ толилогдоһон байгаа.

Бафата город шадар, мүн Фарим мүрэнэй урда талада партизануудай шэнэ баазанууд байгуулагдаа. Восстани хэгшэдэй байлдаа хэжэ, Бижеме Бафата городуудай хоорондохи харгые таһа дүүрэхэдэнь эдэ городуудай болон Португалиин Гвинейн захиргаанай түб бологшо Биссаугай хоорондохи холбоо барисаан таһалдажа, салазарайхид имагтал уһан замаар холбоо байгуулна.

Майн турша соо восстани хэгшэдэй отрядууд хэдэн байлдаа амжалтатайгаар хээ. Кутима болон Ксимедэ Португалиин казарманууд галдагдаа. Фарим город шадар хэһээгшэдэй колонно үгы хэгдээ, Сан-Сабатын Португальска гарнизон һамна бута сохигдоо.

КОЛОНИЗАТОРНУУДАЙ АЮУЛТА ХЭРЭГҮҮД

Һүүлэй үедэ Аравиин хахад аралай урда хубида боложо байһан хэрэг ушар бүхы дэлхэйн олониитын анхарал хандуулна. Эдэнь Зүүн зүгтэхи араб арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ эсэргүү Англиин засаг баригшадай колониальна политикын үргэлжэлэл болоно. 1956 ондо Суэцкэ канал шадар болоһон ушар, Йеменэй Республикые мэдэрхэгүй гэһэн Англиин үсэд һэдэлгэ, Йеменэй Хариб хотые Англиин бомбодировщигуудай зэрлиг бүдүүлигээр бомбодолго—эдэ хадаа Дүтын Зүүн зүгтэхи түгшүүритэй байдалые улам хурсадуулха гэһэн Англиин колонизаторнуудай хорото аашануудай зариманиинь лэ болоно. Энэ райондо англичанууд юундэ иимэ ааша гарганаб?

Аравиин хахад аралай урда хубида оршодог Аден хотые английска колонизаторнуудай эзэлэн абаһанһаа хойшо зуу гаран жэл үнгэрөө. Тэрэ үедэ Аден хото далайн худалдаа наймаанай харгын бэлшэр дээрэ байһан юм. Харин мүнөө далайн-сэрэгэй томо бааза, Дундада далайһаа Энэдхэг, Зүүн Африка болон Алас Дурна зүг тээшэ ошохо зам дээрэ Британска империализмын гол түшэглэхэ газарнуудай нэгэн болонхой. Аден хото СЕНТО, СЕАТО гэдэг дайн сэрэг үүдхэхэ зорилготой империалис нүхэсэлнүүдые хоорондонь холбохоһоо гадна, Улаан далай, Персидскэ тохой шадархи оронуудта худалдагдаха эд бараа буулгадаг газар болоо. Нефть, кофе, бүд болон бусад эд бараан Аден портоор дамжуулан худалдагдана. Дүтын зүүн зүгһөө Англиин нефть абадаг газарнуудта Персиин тохойгоор ошодог уһан далайн замуудые Аденһээ хинана. Англиин хэблэлдэ тунхаглагдаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, гансахан «Бритиш петролеум компани лимитед» гэдэг монополи Кувейтдэ абтадаг нефтиин 50 процентые, Иранай—40, Ирагай — 75. Катарай —23 процентые абана. Дүтын Зүүн зүг Англиин эд бараа худалдаха ехэхэн дэлгүүрнүүдэй нэгэн боложо, нёдондо Англиин бүхы экспортын 5 процентые эзэлээ һэн.

Англиин засагаархид энэ райондохи өөрынгөө эзэмдэлгые бэхижүүлхэ зорилгоор, арад зонойнь хүсэл бодолдо зүришэн, хүсөөр баадхажа, Урда Аравиин федераци гэдэгые 1959 ондо байгуулһан юм. Энэ федерацида Баруун Аденэй 12 княжество, Зүүн Аден гэжэ протекторадай үшөө нэгэ княжество, агсан Аден колони ороно. Энэ федерацида Англиин тухиралгаар ажал хэрэгээ ябуулжа байдаг хүлһэншэ правительство томилогдонхой.

Аравиин хахад аралай урда хубидахи арад зон Англиин дарлалта доро байха дурагүй дээрэһээ, буу зэбсэг барижа, өөрынгөө орониие харин колонизаторнуудһаа сүлөөлхэ зорилготойгоор бодоод, англичануудһаа бага хүсэтэйшье һаа, эрид хатуугаар тэмсэжэ байна.

Бухэдэлхэйн түрүү үзэл бодолтой зон Англиин засаг баригшадай хорото муухай ябуулгые буруушаажа, буһалгаашадай тэмсэлые дэмжэнэ. Дүтын зүүн зүгтэхи политикаяа Англиин ондоо болгохо саг ерээ гэһэн зүб бодомжо Англидашье хэлэгдэдэг боложо байна. Англиин засаг баригшадай энэ райондо ябуулжа байһан политикаһаа ямаршье үрэ гарахагүй гэжэ «Экономист» газетэ һаяшаг бэшээ һэн. Бүхы араб оронууд Аравиин урда хубиин арадай тэмсэлые нэгэн дуугаар дэмжэнэ. Жэшээнь, национальна хүдэлөөе дарахадаа англичанууд хэрэглэдэг зэрлиг аашануудые ОАР-ай Национальна суглаан буруушаагаад, тэндэһээ англичанууд гаража ошохо ёһотой гэһэн эрилтэ табяа. Аравиин урда хубида англичанууд ябуулжа байгаа хархис муухай хэрэгүүдые буруушааһан, өөрынгөө орониие сүлөөлхын түлөө арад түмэнэйнь тэмсэлые бүрин дэмжэһэн шиидхэбэри Араб оронуудай Лигиин онсо заседани дээрэ абтаа. Энэ райондохи түгшүүрилтэ байдал үдэрһөө үдэртэ хурсадажа байна.

Ю. КОЛЕСОВ.
(ТАСС).

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур.
1964 оной июниин 9.

Редактор
Ц. О. ОЧИРОВ[…]

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Уд[…] улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. ред[…] тора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-3[…] отделов: сельскохозяйственного производства и партий[…] жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и парти[…] ной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологичес[…] —24-74, советского строительства и быта—34-93, рабсель[…] ров и писем—25—41, 38-30, информации—32-74 и перес[…] дов—34-05.

гор. Улан-Үдэ, типография управления по печати при Сове[…] Министров Бурятской АССР.

Н00135. Зак. № 501.